

Materiały faktograficzne

Bartosz Antoniewicz, Armin Mikos v. Rohrscheidt

Raport z analizy potencjału turystyczno-kulturowego miasta Jarocin i powiatu jarocińskiego (na dzień 12 maja 2015)

Abstrakt: Analiza potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionu oparta została na metodzie opracowanej w tym celu i opublikowanej pierwotnie w monografii A. Mikos v. Rohrscheidt "Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy", Gniezno, 2008. Uwzględnia ona potencjalne cele turystyki kulturowej w powiecie, pozostałą ofertę czasu wolnego oraz inne czynniki wpływające na turystykę kulturową, infrastrukturę turystyczną, w tym służącą spędzaniu czasu wolnego oraz komunikacyjną, noclegową i gastronomiczną. Waloryzację przeprowadzono w oparciu o metodę bonitacji punktowej z odpowiednio dobranymi kryteriami oceny, odpowiadającym skali popularności danej grupy atrakcji i typu wypraw kulturowych.

1. Dane dotyczące przebiegu badania:

Obszar badania: miasto-gmina Jarocin, powiat jarociński

Lokalizacja: województwo wielkopolskie

Zasięg: mikroregion

Metodologia: metoda oceny potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionów zawarta w: Mikos von Rohrscheidt A., 2010, *Turystyka kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy* (Wyd.2) Wyd. KulTour.pl, Poznań, s. 447-472

Kwerenda źródłowa materiałów i dostępnej literatury: marzec 2015

Zapytania waloryzacyjne i wizje lokalne w obiektach: marzec/kwiecień 2015

Badania terenowe zrealizował: Bartosz Antoniewicz

Okres badania: marzec/kwiecień 2015

Data wypełnienia formularza: kwiecień 2015¹

2. Formularz waloryzacyjny mikroregionu:

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki:

I.A. a) Obiekty sakralne:

Sanktuarium rangi diecezjalnej lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwa) (3 pkt)

Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Golinie – zabytkowy kościół drewniany pw. św. Andrzeja Apostoła z II poł. XVII wieku (3)

¹ Mikroregion jarociński był waloryzowany z wykorzystaniem tej samej metody w roku 2009 przez M. Janasa („Turystyka Kulturowa” Nr 3, 2009). Jednak znaczące zmiany w obszarze organizacji turystyki i usług turystycznych, pojawienie się nowych podmiotów animacji kulturalnej oraz wyartykułowana przez samorządy miasta i powiatu potrzeba przeprowadzenia dokładnego badania potencjału turystycznego jako podstawy dla nowych rozważanych projektów sprawiły, że autorzy uznali za potrzebne i pożyteczne powtórzenie tego badania. Aktualne badanie uwzględnia zaszłe zmiany oraz obejmuje ocenę możliwości powiązania istniejących walorów z nowo powstałymi obiektami, organizowanymi eventami i planowanymi oraz wdrażanymi systemami organizacji turystyki, jak regionalne szlaki tematyczne.

Inna świątynia innych wyznań i religii Z² (2 pkt)

Jarocin, dawna synagoga przy ul. Małej (I poł. XIX wieku, przejściowo szkolna sala gimnastyczna) (2)

Jaraczewo, dawna synagoga przy ul. Kolejowej (z końca XIX wieku, obecnie siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej i Domu Kultury w Jaraczewie) (0)

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (za pierwsze trzy) (4 pkt)

Jarocin, kościół farny pw. św. Marcina (wzmiankowany w dokumentach w 1257 r.) (4)

Brzostków, kościół pw. św. Jana Chrzciciela (I poł. XIX wieku – fundacja Antoniego Czarneckiego) (4)

Lgów, kościół drewniany pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny (przełom XVII/XVIII wieku) (4)

Mieszków, kościół pw. św. Wawrzyńca w z roku 1767 (fundacja Ludwika Hersztopskiego) (0)

Radlin, kościół pw. św. Walentego (około roku 1587, fundacja Andrzeja Opalińskiego) (0)

Nosków, kościół drewniany pw. św. Trójcy (z roku 1749, fundacja Józefa Dobrzyckiego) (0)

Panienka, kościół drewniany Imienia Jezus (z roku 1787, fundacja Izabeli z Mycielskich Gajewskiej) (0)

Magnuszewice, kościół drewniany pw. św. Barbary (lata 1751-1752, fundacja Piotra Radońskiego) (0)

Sławoszew, zabytkowy kościół drewniany pw. św. Zofii w z roku 1717 (0)

I.A. b) Zamki i pałace:**Zamek lub pałac historyczny ZD³ (za pierwsze trzy) (3 pkt)**

Śmielów, klasycystyczny pałac i zespół pałacowo-parkowy Gorzeńskich z 1797 roku (obecnie Muzeum Adama Mickiewicza – Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu) (3)

Jarocin, tzw. Skarbczyk – pozostałość siedziby dawnych właścicieli miasta (przełom XV/XVI wieku (obecnie jedna z filii Muzeum Regionalnego w Jarocinie) (3)

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2 pkt)

Jarocin, neogotycki Pałac Radolińskich z 1853 roku z zespołem parkowym, obecnie siedziba Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Jarocin) (2)

Zakrzew, neorenesansowy pałac Eliego Cohna, z 1886 (obecnie siedziba Domu Pomocy Społecznej)(0)

Góra, neorenesansowy pałac Rudolfa Fischera von Mollard z lat 1877 - 1878 (0)

Rusko, eklektyczny pałac Czarneckich z lat 1873 - 1875 (0)

Raszewy, eklektyczny pałac Czarneckich z lat 1887 – 1890 (0)

Ruina historycznego zamku, pałacu, grodu a pierwsze trzy**) (1 pkt)**

Ruina Pałacu Opalińskich w Radlinie (0)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:**Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem, zachowany we fragmentach (pierwsze dwa) (3 pkt)**

Jarocin - zachowany układ urbanistyczny miasta (3)

Żerków- zachowany układ urbanistyczny miasta (3)

Budynek o znacznych walorach architektonicznych ZD (pierwsze trzy) (4 pkt)**

Jarocin, ratusz z lat 1799 – 1804 (4)

Witaszyce, pałac Dulonga z 1899 roku (oraz zespół pałacowo – parkowy) (4)

Tarce, pałac Ostrorogów-Gorzeńskich i zespół parkowy z 1871 roku (4)

² Symbol dużej litery Z – oznacza dobry stan zachowania obiektu.

³ Symbol dużej litery D – oznacza ogólną dostępność obiektu.

Brzostków - unikatowy spichlerz pochodzący z 1830 roku, zawiera elementy budowli obronnej, którymi są cztery ośmioboczne baszty – obecnie budynek stanowi własność prywatną (0)

Jaraczewo, dawna synagoga z końca XIX wieku (0)

Mieszków, barokowy dwór Herstopskich (w typie staropolskim z II poł. XVIII wieku) (0)

Znaczne fragmenty historycznych fortyfikacji miejskich (2 pkt)

Brak obiektów tego typu w regionie

I.A. d) Obiekty militarne:

Brak obiektów tego typu w regionie

Dodatkowe punkty za obiekty dziedzictwa kulturowego:

Brak formalnie uznanych obiektów dziedzictwa w regionie

Dodatkowe punkty za wszystkie miejsca lub obiekty wpisanych powyżej klas:

Za stałych przewodników miejskich oprowadzających po obiektach lub przewodników obiektowych w j. polskim (za pierwsze pięć) (po 2 pkt)

Przewodniki elektroniczne po obiekcie lub miejscu (za pierwsze trzy) (1 pkt)

Spichlerz Polskiego Rocka - filia Muzeum Regionalnego (1)

Wersje obcojęzyczne przewodników elektronicznych (przynajmniej dwie wersje obcojęzyczne w pierwszych trzech obiektach) (dodatkowo po 1 pkt)

Spichlerz Polskiego Rocka – filia Muzeum Regionalnego – wirtualny spacer po obiekcie (angielski, niemiecki, rosyjski) strona internetowa: <http://spichlerzpolskiegorocka.pl/> (1)

Własny materiał informacyjny w obiekcie (publikacje monograficzne, albumy itd. (pierwsze trzy obiekty (1 pkt)

Muzeum Regionalne w Jarocinie (1)

Za bardzo dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów (w sumie od 1 do 2 punktów dla całego regionu)

Ogólny stan konserwacji głównych obiektów zabytkowych jako destynacji turystyki kulturowej jest dobry (1)

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumenty:

Monumenty (pomniki) o znaczeniu regionalnym (do trzech) (2 pkt)

Mieszków, pomnik gen. Stanisława Taczka, pierwszego dowódcy Powstania Wielkopolskiego (2)

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech**) (1 pkt)**

Jaraczewo, przy drodze do Chwałkowa Kościelnego - pomnik upamiętniający amerykańskich pilotów, którzy rozbili się pod Jaraczewem 9 lutego 1945 roku (1)

Śmielów, pomnik Adama Mickiewicza w parku śmielowskim) (1)

Jarocin, tablica upamiętniająca poległych powstańców Wielkopolskich (w murze otaczającym kościół św. Marcina) (0)

Jarocin, tablica upamiętniająca Kazimierza Tomasza Barwickiego (1871-1931) sekretarza generalnego Związku Kół Śpiewackich na Wielkie Księstwo Poznańskie, znanego animatora życia społeczno-kulturalnego w zaborze pruskim (umieszczona w murze otaczającym kościół św. Marcina) (0)

Jarocin, pomnik ofiar powojennego totalitaryzmu (w pobliżu kościoła św. Marcina) (0)

Jarocin, głaz z tablicą pamiątkową poświęconą synom Ziemi Jarocińskiej poległym w latach 1939 – 1945 w Parku Zwycięstwa) (0)

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu (do trzech) ZD (2 pkt)

Śmielów – w latach 1831 – 1832 miejsce pobytu Adama Mickiewicza, który był gościem rodziny Gorzeńskich, podaje się również, iż pobyt wieszcz w Śmielowie znalazł swoje odbicie w poszczególnych fragmentach „Pana Tadeusza” (2)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1 pkt)

Mieszków – miejsce narodzin gen. Stanisława Taczaka (1874-1960) – pierwszego dowódcy Powstania Wielkopolskiego oraz Władysława Marcinkowskiego (1858-1947) – wybitnego wielkopolskiego rzeźbiarza i działacza społeczno – politycznego (tablica pamiątkowa przy domu, w którym urodził się rzeźbiarz) (1)

Pałac w Tarcach – miejsce z którym związany był Zbigniew Ostroróg Gorzeński (1869 - 1926) zasłużony dowódca jarocińskich oddziałów powstańczych (1)

Kościół św. Jana Chrzciciela w Brzostkowie – miejsce pochówku płk. Ludwika Szczanieckiego, adiutanta gen. Jana Henryka Dąbrowskiego oraz uczestnika kampanii napoleońskiej (0)

I.B. b) Cmentarze historyczne:

Na terenie powiatu nie stwierdzono zabytkowych cmentarzy ze szczególnie ciekawymi elementami sztuki sepulkralnej. Istnieją jedynie małe cmentarze przykościelne w poszczególnych miejscowościach np. Golina, Żerków, Radlin, cmentarz ewangelicko – augsburski w Jarocinie – teren cmentarza z II poł. XVIII w., kaplica cmentarna, dom grabarza oraz brama główna cmentarna. Jednak obiekt ten ze względu na brak dostępności i zły stan zachowania nie jest ujmowany w punktacji (0)

I.B. c) Budowle współczesne o wybitnej wartości architektonicznej:

Nie stwierdzono

I.C. Pojedyncze dzieła sztuki:**Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3 pkt)**

Radlin, portret trumienny Białej Damy oraz renesansowy XVII-wieczny grobowiec rodziny Opalińskich, fundatorów kościoła parafialnego – wykonany z piaskowca i czerwonego marmuru na planie ośmioboku, znajduje się w renesansowej kaplicy grobowej przylegającej do kościoła parafialnego (3)

Golina, ołtarz główny z obrazem Matki Bożej Pocieszenia z XVIII malowanym na płótnie naklejonym na deskę w kościele parafialnym pw. św. Andrzeja Apostoła (3)

Brzostków, Obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w typie Śnieżnej w sukience srebrnej z XVII w. w kościele św. Jana Chrzciciela w (3)

Jarocin, wystrój kaplicy grobowej rodziny Radolińskich z 1677 roku w kościele św. Marcina (0)

I.D. Muzea i wystawy (w tym skanseny, galerie, muzea techniki):**Muzea o znaczeniu krajowym (do trzech) (8 pkt)**

Muzeum Adama Mickiewicza w Śmielowie – Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu (8)

Muzea o znaczeniu regionalnym (do trzech) (5 pkt)

Muzeum Regionalne wraz z filiami w Jarocinie (5)

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech*) (2 pkt)**

Muzeum Dwóch Imperiów Epoki Napoleońskiej i Star Wars w Witaszycach mieszczące się w XVIII - wiecznym dworcu (2)

Inne muzea typu skansenowskiego (za pierwsze dwa) (6 pkt)

Muzeum Parowozownia prowadzone przez Towarzystwo Kolei Wielkopolskiej z siedzibą w Jarocinie (6)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym* (za pierwsze trzy) (2 pkt)

Wystawy prezentowane w Muzeum Regionalne w ratuszu jarocińskim:

Wystawa: „95 rocznica wybuchu Powstania Wielkopolskiego” (od 27.12.2013 do 21.02.2014) (2)

Wystawa: „Jarocin – ikona Polskiego Rocka” (od 02.03.2014 do 23.04.2014) (2)

Wystawa: „Moving people. People who move me... Ludzie w ruchu, ludzie którzy mnie poruszają”

– prezentacja fotografii holendra Franka Roosendaala (od 27.09.2014 do 12.01.2015) (2)

Wystawa: „OBRAZY DOZNAŃ – ŻERKÓW 2014” – prezentacja malarstwa poplenerowego (od 5.10.2014 do 10.11.2014) (0)

Wystawy fotografii prezentowane w Skarbczyku (Jarocin):

Wystawa fotografii: „Iran – niecodzienna codzienność (od 14.03.2014 do 15.04.2014) (0)

Wystawa fotografii: „Patryk Świątek – Indie bez Taj Mahal, Nepal bez gór” (od 17.04. do 10.09.2014) (0)

Organizacja Nocy Muzeów w regionie na mniejszą skalę* (3 – 9 placówek) (2 pkt)

Noc Muzeów organizowana jest cyklicznie w Muzeum Regionalnym w Jarocinie (3 obiekty) oraz Muzeum Adama Mickiewicza w Śmielowie (2)

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech**) (1 pkt)**

Mieszków, Izba Pamięci Powstania Wielkopolskiego im. gen. Stanisława Taczaka (0)

Dodatkowe punkty przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach za: Wersje obcojęzyczne ekspozycji i prezentacji multimedialnych (do dwóch) (za każdą 1 pkt)

Muzeum Regionalne w Jarocinie – filia Spichlerz Polskiego Rocka (język niemiecki, angielski, rosyjski) (1)

Za przewodników obiektowych na wcześniejsze zamówienie (1 pkt)

Muzeum Regionalne w Jarocinie (2)

Spichlerz Polskiego Rocka w Jarocinie – filia Muzeum Regionalnego w Jarocinie (2)

Muzeum Adama Mickiewicza w Śmielowie - Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu (2)

Za własny materiał informacyjny wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1 pkt)

Muzeum Regionalne w Jarocinie (1)

Przy muzeach regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:

Za stałe godziny otwarcia (1)

Muzeum Regionalne w Jarocinie⁴ (1)

Muzeum Adama Mickiewicza w Śmielowie⁵ (1)

Za każdą wystawę tematyczną stałą powyżej czterech (do dwóch w sumie) (1 pkt)

Wystawa „Z przeszłości ziemi jarocińskiej” prezentuje historię miasta, regionu i lokalną kulturę ludową – Jarocin, Muzeum Regionalne – Ratusz (1)

⁴Muzeum Regionalne otwarte dla zwiedzających w jarocińskim Ratuszu:

w poniedziałki, wtorki, czwartki, piątki od godz. 8:00 do 16:00

w środy od godz. 8:00 do 18:00

w każdą niedzielę od godz. 14.00 do 18.00

Galeria Skarbczyk (ul. Parkowa 1) otwarta dla zwiedzających:

W okresie od 1 października do 31 marca:

poniedziałek - piątek 10:00 - 18:00,

sobota, niedziela nieczynna.

W okresie od 1 kwietnia do 30 września:

poniedziałek - czwartek 10:00 - 18:00,

piątek, sobota nieczynna,

niedziela 14:00 - 17:00.

⁵Muzeum Adama Mickiewicza w Śmielowie otwarte dla zwiedzających:

w okresie od 1 maja do 30 września:

wtorek – sobota od 10.00 – 16.00, w niedziele od 10.00 – 18.00

w okresie od 1 października do 30 kwietnia:

wtorek – piątek od 9.00 – 16.00

w soboty i niedziele od 10.00 – 16.00

Ekspozycja stała w Spichlerzu Polskiego Rocka poświęcona historii Polskiego Rocka od big beatu do czasów współczesnych, Jarocin, Spichlerz Polskiego Rocka (1)

Wystawa plenerowa „(Nie)zapomniane miasto Mieszków”, otwarta 29.06.2014 – Mieszków – rynek (0)

I.E. Eventy kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu międzynarodowym (7 pkt)

Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne (cyklicznie – lipiec) (7)

Akademia Gitary: Festiwal, część programu w Jarocinie (cyklicznie – sierpień) (7)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu międzynarodowym (7 pkt)

Jarocin Festiwal – event muzyki rockowej (cyklicznie – lipiec) (7)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4 pkt)

Dni Patrona Miasta Jarocina - imprezy okolicznościowe (cyklicznie – listopad) (4)

Dzień Kotliny - Święto Pomidora (cyklicznie przełom sierpnia/września) (4)

Festiwal Wielki Teatr w Małym Mieście (wydarzenie cykliczne z ruchomą datą) (4)

Regularne inscenizacje historyczne lub militarne o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4 pkt)

Brak tego rodzaju wydarzeń w regionie. Odtwórstwo historyczne uaktywnia się podczas uroczystości upamiętniających święta narodowe, jednak ogranicza się do pokazów umundurowania, broni, sprzętu wojskowego, wystawiania honorowych wart itp. (0)

Regularne działania na terenie regionu grup inscenizacji historycznej (pierwsze dwie) (5 pkt)

Grupa Rekonstrukcji Historycznej w Jarocinie – Stowarzyszenie Jedność (Powstanie Wielkopolskie) (5)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną lub kulturową:

Nie stwierdzono istnienia takiej oferty

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Park Krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2 pkt)

Żerkowsko – Czeszewski Park Krajobrazowy, gmina Żerków (2)

Rezerwat przyrody na terenie regionu (poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) (do trzech) (1pkt)

Mickiewiczowski Park Kulturowy (obszar parku obejmuje miasto Żerków oraz okoliczne miejscowości takie jak: Brzostków, Lgów, Gęczew oraz Śmielów) (1)

„Szwajcaria Żerkowska” obszar krajobrazu chronionego (1)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty) (2 pkt)

Park przy Pałacu w Śmielowie (miniatura ogrodu angielskiego - ok.11 ha) (2)

Park w stylu francuskim przy Pałacu w Tarcach (pow. ok. 10,65 ha) (2)

Park krajobrazowy przy Pałacu w Górze (pow. ok. 7,62 ha) (0)

Park krajobrazowy przy Pałacu w Rusku (pow. ok. 7,22 ha) (0)

Park krajobrazowy przy Pałacu w Raszewach (pow. ok. 6,25 ha) (0)

Park miejski duży kultywowany (powierzchnia od 4 ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2 pkt)

Park miejski w Jarocinie – posiada formę kompleksu krajobrazowego (pow. ok. 30 ha, zaprojektowany w roku 1845 przez Józefa Lenne, twórcę ogrodów poczdamskich) (2)

I.H. Szlaki kulturowe:

Przebiegające przez region materialne lub realne szlaki turystyczne o znaczeniu regionalnym (za pierwsze dwa) (3 pkt)

Szlak Południowej Wielkopolski, m.in. Witaszyce, Jarocin., Radlin (3)

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu (za pierwsze trzy) (2 pkt)

Szlak Napoleoński Południowej Wielkopolski – Witaszyce (2)

Szlak Adama Mickiewicza (Śmielów) – (2)

Oznaczone szlaki rowerowe na terenie powiatu jarocińskiego:

Szlaki rowerowe:

Transwielkopolska Trasa Rowerowa (przebieg trasy: Pogorzelica - Śmielów - Żerków - Pawłowice - Stęgosz - Radlin - Wilkowyja - Annapol - Jarocin - Wola Książęca - Twardów - Kurcew 38,6 km) (2)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1 pkt)

Szlak rowerowy dookoła Jaraczewa (1)

„Szlakiem Mickiewicza po Ziemi Żerkowskiej” - (przebieg trasy: Nowe Miasto nad Wartą - Żerków - Brzostków - Śmielów - Lgów - Dębno 30 km) (1)

Szlaki piesze:

Szlak czerwony – (przebieg trasy Dworzec PKP w Jarocinie - Kościuszki - Powstańców Wlkp. - kamienie księcia Radolina - grodzisko Cząszczew - osada nadleśnictwa - staw Zdrój - Wilkowyja - Bachorzew - Słupia - Słowików - ul. Wrocławska - Rynek - Al. Niepodległości - ul. Dworcowa - Dworzec PKP 30,2 km) (1)

Szlak zielony – (przebieg trasy: Dworzec PKP - Al. Niepodległości - Rynek - Pałac Radolińskich - las Zdrój - Wilkowyja - Tarce - Lisew - Żerków - Brzostków - Śmielów 24,5 km) (0)

Szlak żółty – (przebieg trasy: Dworzec PKP w Jarocinie - Paderewskiego - Wrocławska - Ciświca - Golina - Borzęcice - Trzebin - Dobrzyca 19,8 km) (0)

Oprócz powyższych w regionie istnieją jeszcze inne wirtualne szlaki oraz trasy tematyczne rowerowe, kajakowe oraz piesze.

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu regularnie czynna (2 pkt)

Jarocińskie Centrum Informacji o Regionie⁶ e-mail: turystyka@jarocin.pl (2)

Informacja w językach obcych (za każdy język do trzech) (1 pkt)

Język angielski (1)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie (3 pkt)

Jarocin, możliwość zamówienia usługi przewodnickiej poprzez Jarocińskie Centrum Informacji o Regionie, na jarocińskim Rynku (3)

Aktualny własny materiał informacyjny wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości (ogólnie) (2)

Dostępny – wydawnictwa regionalne i lokalne, wydania z lat 2011-2015, (2)

II.B. Infrastruktura turystyczna

Hotele 5,4,3,2,1- gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2 pkt)

Hotele:

Hotel*** Restauracja JAROTA - Jarocin, ul. Sportowa 6 (2)

Hotel*** Restauracja KASYNO - Jarocin, ul. Wojska Polskiego 42 (2)

Hotel*** w Mickiewiczowskim Centrum Turystycznym - Żerków, ul. Jarocińska 35 (0)

Hotel** OAZA – Golina, ul. Jarocińska 12 (0)

Motele:

Motel Restauracja EDEN - Witaszyce, al. Wolności 57 (2)

Hostel ŚWIATOWIT - Jarocin, ul. Śródmiejska 11 (2)

Kwatery zorganizowane:

Gospodarstwo Agroturystyczne "Na Leśnej" - Bachorzew, ul. Leśna 19 (2)

⁶Regularne godziny otwarcia:

poniedziałek od 10.00 – 18.00,

wtorek - piątek w godzinach od 8.00 – 16.00

sobota od 9.00 – 13.00.

FHU "WZ" Pokoje Gościnne - Jarocin, ul. Chrobrego 35 (2)

Gospodarstwo Agroturystyczne "Agnieszka" - Golina, ul. Ogrodowa 7 (0)

Gospodarstwo Agroturystyczne „Bryllandia” – Witaszyce, ul Piaskowa 28 (0)

Nie skategoryzowane obiekty typu hotelowego:

Hotel - Restauracja PAŁAC TARCE - Tarce 20 (0)

Pałac Witaszyce (0)

Schroniska:

Radlin, Sezonowe Szkolne Schronisko Młodzieżowe "Tęcza" im. Macieja Kostki, Radlin 29 (2)

Jarocin, Szkolne Schronisko Młodzieżowe Nr 1 przy Zespole Szkół nr 5 (Pałac Radolińskich), ul. Park 3 (2)

Roszków, Schronisko Młodzieżowe "Stowarzyszenie Rodzina - Szkoła - Gmina", Roszków 59a (0)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią tradycyjną (pierwszy inny obiekt) (2 pkt)

Restauracja "Klubowa" ul. Tadeusza Kościuszki 3 - Jarocin, (2)

Restauracja "Camea" ul. Wrocławska 114 – Jarocin (0)

Restauracja "Przy Klasztorze" Franciszkańska 4 - Jarocin (0)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1 pkt)

Restauracja "Podmiejska" ul. Wolości 36 – Witaszyce_(1)

Restauracja Hotel "Walcerek" ul. Poznańska 73 - Jarocin_(0)

Restauracja "Pod Latarniami" ul. 700-lecia 6 A – Żerków (0)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1 pkt)

Restauracja "Joker" ul. Poznańska 28 – Jarocin czynna całodobowo (1)

Bistra , bary (za pierwszy obiekt) (1 pkt)

Grill-Bar "Zapiecek" ul. Krótka 3 - Jarocin (1)

Bar "Pub Chicken" ul. Jarosława Dąbrowskiego 14 - Jarocin (0)

Bar "Diablik" ul. Rynek 12 - Jarocin_(0)

Mała Gastronomia "Max" ul. Jana I. Paderewskiego 15 – Jarocin (0)

Restauracja McDonlad's , ul. Wojska Polskiego 28 – Jarocin (0)

Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru, minibusa, samochodu (za pierwsze dwie oferty) (2 pkt)

Jarocińskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. – istnieje możliwość wynajęcia autokaru ul. Zaciszna - Jarocin (2)

Grzelak Roman, Usługi transportowe, wynajem autokarów i busów, ul. Marii Dąbrowskiej 5 - Żerków (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Duży dworzec kolejowy na miejscu (za pierwszy) (3 pkt)

PKP Dworzec Kolejowy w Jarocinie (3)

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2 pkt)

PKS – Jarocin, ul. S. Moniuszki 46 A (2)

Droga ekspresowa lub droga główna krajowa w odległości mniej niż 10 km (za pierwsze dwie - 2 pkt)

Droga krajowa nr 11 (planowana S11) przebieg trasy: Kołobrzeg–Piła–Poznań–JAROCIN - Ostrów Wlkp. – Lubliniec - Bytom (2)

Droga krajowa nr 15 przebieg trasy: Ostróda–Toruń–Gniezno– JAROCIN - Krotoszyn-Trzebnica (2)

Droga krajowa nr 12 przebieg trasy: Łęknica– Leszno – JAROCIN – Kalisz – Radom – Dorohusk (0)

Inne połączenie* bez utrudnień dla autokarów (za pierwsze dwa) (1 pkt)

Droga wojewódzka nr 443 (1)

Obecność komunikacji miejskiej, gminnej, regionalnej (2 pkt)

Jarocińskie Linie Autobusowe Sp. z o.o. (komunikacja miejska) – (2)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1 pkt)

Taxi Jarocin „Zet Taxi” Zrzeszenie Transportu Prywatnego oraz inni poszczególni przewoźnicy (1)

Oferta powozów, bryczek i inna retro na zamówienie (za pierwszą ofertę) (1 pkt)

Ośrodek „Bryllandia” – Witaszyce, ul Piaskowa 28 (1)

II.D. Promocja turystyczna:**Zorganizowanie konferencji naukowej lub popularyzacyjnej związanej z turystyką w ciągu ostatniego roku (1 pkt)**

Pierwszy Jarociński Kongres Kultury zorganizowany w Jarocinie 3.12.2014 r. - poszczególne moduły poświęcono turystyce kulturowej w powiecie (szanse i perspektywy rozwoju) (1)

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego**III.A. Instytucje kultury:****Sezonowa oferta teatralna lub muzyczna** (za pierwsze dwie) (1 pkt)**

Wielki Teatr w Małym Mieście – projekt realizowany przez Stowarzyszenie Jarocin XXI (cykliczna organizacja w Jarocinie spektakli różnych grup teatralnych z większych miast) (1)

Jarocin, oferta Jarocińskiego Ośrodka Kultury, regularna działalność sekcji muzyczno-wokalnej wraz z koncertami (1)

Kino stałe (za pierwszy obiekt) (2 pkt)

Kino Echo im. Piotra Łazarkiewicza w Jarocinie ul. Gołębia 1 (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:**Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1pkt)**

Grupa pomnikowych dębów oraz lip - Śmiełów (1)

Głazy narzutowe tzw. „Kamienie księcia Radolina” - Jarocin (1)

Obszar chroniony „Szwajcaria Żerkowska” – obszar charakteryzujący się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz bogatą szatą roślinną (0)

Wiele innych pomników przyrody znajduje się w lokalnych parkach przypałacowych m.in. w Jarocinie, Tarcach, Rusku (0)

Wieże widokowe stałe dostępne (za pierwsze dwie) (1 pkt)

Punkt widokowy na terenie najwyższego wzniesienia tzw. Łysej Góry 161 m n.p.m. zlokalizowany jest na trasie prowadzącej z Żerkowa do Śmiełowa (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:**Baseny kryte ogólnodostępne - (za pierwszy obiekt) (2 pkt)**

Aquapark Jarocin Sport Sp. z o.o. (kompleks sportowo – rekreacyjny) ul. Sportowa (2)

Stala oferta kursów językowych ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2 pkt)

Szkoła Języków Obcych „Anglista” Niepubliczne Centrum Edukacji w Jarocinie ul. Wojska Polskiego 44 (2)

Szkoła Języków Obcych "The Gold Bell" w Jarocinie, ul. Tadeusz Kościuszki 31 (0)

Stale centra sportowe z oferta ogólnodostępna (za pierwszy obiekt) (2 pkt)

Centrum Sportowe Jarocin Sport Sp. z o.o. (2)

Sezonowe* centra sportowe z ofertą ogólnodostępną (za pierwszy obiekt) (1 pkt)

Mickiewiczowskie Centrum Turystyczne w Żerkowie (Ośrodek Kultury i Rekreacji) ul. Jarocińska 35 (1)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1 pkt)

Stadion Miejski w Jarocinie – klub sportowy Jarota Jarocin (1)

Stadion Miejski w Żerkowie – klub sportowy GKS Żerków (0)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1 pkt)

- Jarociński Klub Sportowy „Pirania”, ul. Sportowa 6 (1)*
MUKS Białe Tygrysy Jarocin, Golina ul. Jarocińska 33B (1)
Klub ULKS IPPON Jarocin, ul. Tadeusz Kościuszki 31 (0)
TKS Siatkarz Jarocin, ul. Brzozowa 3 (0)
Rugby Klub „SPARTA Jarocin”, ul. Warciana 39 (0)

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:**IV. A. Instytucje w regionie:****Obecność innej uczelni wyższej w regionie (za pierwsze dwie) (2 pkt)**

- Zamiejscowy Wydział Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego w Jarocinie, ul. Przemysłowa 3 (2)*
Wielkopolska Wyższa Szkoła Humanistyczno – Ekonomiczna w Jarocinie, al. Niepodległości 34a (2)

IV. B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Brak tego typu oferty w regionie

IV. C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

W regionie brak jest krajowych centrali wielkich firm

V. D. Oferta shoppingu w regionie:**Deptak handlowy (za pierwszy obiekt) (2 pkt)**

Galeria Jarocińska wraz z przylegającą do niej ulicą Wrocławską (2)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:**Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (za pierwsze cztery) (1 pkt)**

- Związki partnerskie miasta i gminy Jarocin z poniżej wymienionymi miastami:*
Libercourt – Francja (1)
Korkuteli – Turcja (1)
Schlüchtern – Niemcy (1)
Hatvan – Węgry (1)
Aleksandria – Ukraina (0)
Veldhoven – Holandia (0)

Podsumowanie punktacji:

Kategoria I: 165 punktów

Kategoria II: 48 punktów

Kategoria III: 17 punktów

Kategoria IV: 10 punktów

Razem : 240 punktów

W poniższej tabeli zestawiono punktację przydzieloną poszczególnym grupom walorów i obszarom oferty turystycznej w mikroregionie w wyniku przeprowadzonej kwerendy i analizy potencjału turystyczno – kulturowego. Punkty odnoszą się do każdej z czterech kategorii i wskazują na obecność oraz poziom zagospodarowania potencjalnych celów turystyki kulturowej, funkcjonowanie elementów obsługi turystycznej, organizację pozostałej oferty czasu wolnego oraz istnienie innych czynników wspierających turystykę kulturową w regionie. Układ tabelaryczny przedstawia również szczegółową punktację odnoszącą się poszczególnych podkategorii. Dokładne zapoznanie się z wynikami przeprowadzonej waloryzacji umożliwi uchwycenie potencjalnych magnesów turystycznych, a jednocześnie analizę silnych i słabych strony dotychczasowej oferty turystycznej mikroregionu, jako mniej lub bardziej powiązanej z rzeczywistymi atrakcjami.. Dzięki temu raport może być

wykorzystany jako podstawa dla tworzenia oferty dla różnych grup turystów kulturowych, będących zwolennikami jej poszczególnych form.

TABELA 1. Zestawienie punktacji dla powiatu jarocińskiego

Kategoria	Podkategoria	Punkty uzyskane przez region	Maksymalna ilość pkt. do uzyskania
I. Potencjalne cele turystyki kulturowej	I. A Zabytki , w tym:	46	475
	<i>I.A a) obiekty sakralne</i>	17	122
	<i>I.A b) zamki i pałace</i>	8	108
	<i>I.A c) inne zabytki architektury i techniki</i>	18	140
	<i>I.A d) obiekty militarne</i>	0	18
	<i>I.A e) dodatkowe punkty</i>	4	85
	I.B Miejsca historycznie znaczące, w tym:	8	240
	<i>I.B a) budowle historyczne i monumenty</i>	8	102
	<i>I.B b) cmentarze historyczne</i>	0	56
	<i>I.B c) budowle współczesne</i>	0	10
	I.C Dzieła sztuki (pojedyncze)	9	72
	I.D Muzea i wystawy	29 + 12	115 + 90
	I.E Eventy kulturowe	38	150
	I.F Zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną	0	16
	I.G Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza	10	53
I.H Szlaki kulturowe	12	106	
	RAZEM za Kategorię I	165	1245
II. Elementy obsługi turystycznej	II.A Informacja turystyczna	8	17
	II.B Infrastruktura turystyczna	25	51
	II.C Infrastruktura komunikacyjna	14	32
	II.D Promocja turystyczna	1	14
		RAZEM za Kategorie II	48
III. Pozostała oferta czasu wolnego	III.A Instytucje kultury	4	12
	III.B Atrakcje krajobrazowe	3	14
	III.C Oferta sportowa, edukacyjna, rekreacyjna	10	13
		RAZEM za Kategorie III	17
IV. Inne czynniki wspierające turystykę kulturową	IV.A Instytucje w regionie	4	15
	IV.B Oferta turystyki zdrowotnej	0	16
	IV.C Oferta turystyki biznesowej	0	11
	IV.D Oferta shoppingu	2	11
	IV.E Zagraniczne partnerstwa	4	4
		RAZEM za Kategorie IV	10
SUMA	ZA WSZYSTKIE KATEGORIE	240	1453

3. Wnioski z przeprowadzonej analizy

Mikroregion posiada średni potencjał turystyczno – kulturowy, określony w skali punktowej w pierwszej kategorii na 165 punktów. Relatywnie niewysoka ocena ogólna spowodowana jest z jednej strony brakiem zabytkowych miast poza samym Jarocinem oraz szeregu obiektów generujących większy ruch turystów kulturowych, takich jak formalnie

uznane obiekty dziedzictwa, większe kompleksy sakralne czy znane sanktuaria, większe i lepiej zachowane obiekty ufortyfikowane czy miejsca ważnych wydarzeń historycznych. Dodatkowo szereg obiektów zabytkowych, potencjalnie atrakcyjnych dla turysty, zwłaszcza lepiej zachowanych historycznych rezydencji nie jest aktualnie dostępnych do zwiedzania z powodu ulokowania w nich instytucji publicznych. Jednak ważnym atutem mikroregionu jest funkcjonowanie ważnego eventu kulturowego z wielką tradycją i konsekwentna koncentracja wysiłków pracowników i miłośników kultury, a ostatnio także władz samorządowych na tworzeniu stałej oferty kulturalnej wokół tej imprezy i jej tematyki.

Promocja turystyczna miasta i mikroregionu w ostatnich latach nie wyróżniała się na tle innych w Wielkopolsce, a raczej odbiegała od wielu z nich na niekorzyść. Niewykorzystanie możliwości promocji obszaru na targach turystycznych, brak jednolitej koordynacji aktywności promocji miasta, powiatu i pozostałych gmin oraz poszczególnych podmiotów (jak muzea), brak nowych publikacji z treściami promocyjnymi skierowanych do turystów trudno uznać za efektywne i skuteczne działania w tej dziedzinie. Dopiero w ostatnim czasie niektóre posunięcia wskazują na zmianę myślenia. Zorganizowany niedawno Jarociński Kongres Kultury częściowo był poświęcony zagadnieniom wiążącym się z turystyką, a nowe władze samorządowe przystąpiły do rozpoznania możliwości i przygotowywania koncepcji koordynowanych działań tak w zakresie tworzenia nowych tematycznych produktów turystycznych, jak i ich promocji. Dobrą jakość i ma turystyczna podstrona portalu powiatu jarocińskiego (www.powiat-jarocinski.pl), niestety informacje na niej są nieaktualne (na przykład o Spichlerzu Polskiego Rocka pisze jako o... projekcie). Pojawiła się także wyspecjalizowana komórka zajmująca się informacją i koordynacją w dziedzinie turystyki (Jarocińskie Centrum Informacji o Regionie), jednak godziny jego pracy nie mają wiele wspólnego z typowym czasem odwiedzin turystów, a zatem z ich potrzebami (przykładowo: w sobotę działa tylko w godzinach przedpołudniowych, a niedzielę jest... zamknięte). W pozostałych miejscowościach powiatu brak choćby wyraźnie oznaczonych punktów dystrybucji materiałów turystycznych.

Położenie komunikacyjne powiatu na skrzyżowaniu trzech dróg krajowych i dobrze rozwinięta sieć dróg lokalnych, jak również krzyżowanie się linii kolejowych łączących Poznań z Kluczborkiem i dalej ze Śląskiem oraz Gniezno z Oleśnicą – to atuty z punktu widzenia turystyki. Jednak z drugiej strony codzienne utrudnienia komunikacyjne (korki) powstające wskutek braku obwodnicy burzą w oczach wielu przejeżdżających image Jarocina jako atrakcyjnego miejsca dla spędzania czasu wolnego.

Baza noclegowa w regionie jest średnio rozwinięta, w sektorze hotelowym dominują obiekty średniej klasy (głównie trzygwiazdkowe) przy braku hoteli luksusowych (4* i 5*) oraz hoteli ekonomicznych (1*), wystarczające jest natomiast nasycenie obiektami niskobudżetowymi, jak schroniska młodzieżowe i gospodarstwa agroturystyczne. Z punktu potrzeb turystyki eventowej dużym utrudnieniem może być brak hoteli ekonomicznych (jednogwiazdkowych, a w samym Jarocinie także dwugwiazdkowych) oraz niedrogich pensjonatów. Jeden hostel z pewnością nie byłby w stanie zaspokoić popytu mniej zamożnych turystów korzystających z pakietów okolicznościowych.

W powiecie brakuje atrakcyjnej oferty shoppingu dla turystów, w tym zwłaszcza miejsc, w których można byłoby nabyć produkty regionalne. Jak dotąd nie wypromowano zresztą jako marki żadnej grupy takich produktów, mimo ich istnienia, jak choćby żywnościowych czy tradycyjnych wyrobów dekoracyjnych.

Atrakcyjność oferty gastronomicznej ogranicza jej małe zróżnicowanie. O ile można odnaleźć restauracje proponujące kuchnię staropolską (tradycyjną) to już nie stwierdzono obecności w menu przynajmniej reprezentacji (3-4 zestawy) potraw regionalnych, czyli staropolskich. Nie ma także w całym mikroregionie restauracji z regularną ofertą kulturalną (np. koncerty, pokazy kulinarne itd.) z której – w braku innego sposobu zagospodarowania wolnego czasu wieczorem - mogliby skorzystać turyści pozostający na nocleg.

Aktualnie ruch turystów kulturowych w powiecie, poza przyjazdami na Jarocin Festiwal i (ostatnio) jarocińską część imprezy muzycznej Akademia Gitary: Festiwal, koncentrują się na indywidualnym zwiedzaniu otwartych obiektów sakralnych oraz wizytach w ekspozycjach muzealnych Jarocina i Śmiełowa. Atutem obu wspomnianych muzeów są regularne godziny otwarcia i profesjonalny personel. Jednak z powodu braku produktów turystycznych (imprezy, pakiety, szlaki materialne) powiązanych z wizytami w tych placówkach i oferującymi wiązki usług tematycznych dla turystów, są one celami raczej odwiedzanymi „po drodze” w trakcie dłuższych wyjazdów do innych destynacji niż specjalnie planowanych podróży, ich odwiedziny czy program przez nie proponowany nie stanowią też pretekstu do dłuższych pobytów turystycznych na miejscu czy w jego bezpośrednim otoczeniu.

Ziemia Jarocińska posiada wprawdzie oryginalny ludowy wyrób rzemieślniczy w postaci haftowanych serwetek wykonywanych we wsi Golina (tzw. „snutek”). Mógłby on z powodzeniem być wykorzystywany jako jeden z elementów tożsamości kulturowej mikroregionu, przedmiot sprzedaży w ramach ograniczonego shoppingu turystycznego a nawet jako przedmiot turystyki kreatywnej – jednak jak dotąd nie został w tym kontekście zauważony.

4. Jarocin i powiat jarociński jako destynacja turystyki kulturowej.

W świetle przeprowadzonego badania potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionu jarocińskiego, najistotniejsze są jego zasoby odpowiadające zainteresowaniom następujących form turystyki kulturowej: w pierwszym rzędzie turystyki eventowej, tworzącej faktyczną markę turystyczną powiatu, dalej turystyki muzealnej i turystyki kulturowo-przyrodniczej (których walory częściowo mogłyby być wykorzystane w propozycjach dla turystów eventowych), a w mniejszym stopniu także turystyki miejskiej, turystyki tematycznej i turystyki religijnej. Pojedyncze walory są istotne z punktu widzenia turystyki etnicznej i industrialnej. Aktualny poziom wykorzystania zasobów oraz możliwości tworzenia na ich podstawie propozycji turystyki omówione zostały poniżej z przyporządkowaniem do poszczególnych form turystyki.

Turystyka eventowa

Bez wątpienia największym magnesem tej formy turystyki w powiecie jarocińskim jest Jarocin Festiwal - impreza bezpośrednio nawiązująca do bogatej historii festiwalu rockowych. Po długiej przerwie od roku 2005 ponownie jest on organizowany w mieście swoich narodzin, które podczas trzech dni lipcowego weekendu gości uznanych i wybitnych artystów nie tylko krajowej sceny muzycznej. W ostatnich latach organizatorzy festiwalu zapraszają do Jarocina także uznanych artystów zagranicznych. Te działania skutkują stopniowym wzrostem zainteresowania imprezą wśród młodszych fanów muzyki. I tak obok zadeklarowanych entuzjastów rocka, którzy uczestniczą w festiwalu przez całe trzy dni, pojawiają się w Jarocinie osoby przyjeżdżające z powodu jednego koncertu wybranego artysty. Siła przyciągania jarocińskiego festiwalu, żywiąca się zarówno jego historią i kultową rangą w kręgach miłośników rocka, jak i opisanymi wyżej zabiegami sprawia, że to właśnie ta impreza od momentu swojej reaktywacji stała się markowym produktem turystycznym Jarocina. To cykliczne wydarzenie ma także niebagatelny wpływ na kształtowanie tożsamości lokalnej mieszkańców miasta i okolicy, w całej Polsce bezbłędnie kojarzonych z dziejami rocka. Z roku na rok odnotowuje się rosnącą popularność festiwalu, co związane jest także z przemyślaną i konsekwentnie stosowaną strategią promocyjną. Nie bez znaczenia w tym kontekście jest również powrót do formuły Jarocińskich Rytmów Młodych, gdzie szansę zaprezentować się mają młodzi artyści z całego kraju. Wszystko to razem sprawia, że turystyka eventowa w mikroregionie pełni centralną rolę w generowaniu popytu

turystycznego. Wymienione determinanty kształtujące poziom artystyczny i zróżnicowanie programu festiwalu z każdą kolejną edycją powodują wzrost zainteresowania imprezą osób w różnym wieku. Z kolei otwarcie Spichlerza Polskiego Rocka jako stałej ekspozycji tematycznej pozwala na rozszerzenie oferty dla turystów zainteresowanych tym kierunkiem muzycznym poza okres trwania eventu. Nowoczesna (multimedialna i dynamiczna w odbiorze) i unikalna w skali kraju wystawa jest do tego dobrą podstawą jako walor przyciągający. Od zarządzających nią zależy sposób wykorzystania zasobów i poszczególnych ofert dla przyciągania turystów. Propozycje tego dotyczące zostały zawarte w postulatach rozwijania turystyki kulturowej.

Inne eventy kulturowe, odbywające się cyklicznie w miejscowościach mikroregionu jak Święto Pomidora w Kotlinie i Festiwal Wielki Teatr w Małym Mieście w samym Jarocinie są niedostatecznie promowane (informacja ogranicza się do mieszkańców miasta i powiatu) i słabiej zagospodarowane z punktu widzenia turysty (np. brak propozycji spędzenia czasu poza programem imprezy i powiązanych z czasem jej trwania ofert noclegowych). W rezultacie nie pełnią one w żadnym wymiarze roli magnesu turystycznego. Nową szansę stanowi Akademia Gitary: Festiwal, którego część programu od niedawna odbywa się w Jarocinie. Stanowi to szansę powiązania tematyki tego instrumentu z wszechobecną w Jarocinie historią rocka: odnośne propozycje sformułowano w części zawierającej postulaty rozwoju. Na dziś dzień wszystkie wydarzenia i eventy kulturowe odbywające się w powiecie jarocińskim w porównaniu z lipcowym festiwalem rockowym mają znaczenie marginalne i tylko nieznacznie wpływają na ruch turystyczny w mikroregionie.

Dominacja dwóch festiwali muzycznych w samym Jarocinie powoduje, że hasło promocyjne „Jarocin – to miasto brzmi” jest nie tylko trafne, ale może zostać wykorzystane także jako skrótowy komunikat dla turystów kulturowych. Niezależnie od (krótkiego) czasu trwania samych jarocińskich eventów muzycznych, ich tematyka może być stale obecna dzięki ekspozycji w Spichlerzu Polskiego Rocka. Dlatego możliwe jest powiązanie ich potencjału tematycznego z treścią organizowanych w Śmiełowie eventów literackich (szczególnie po odnowieniu ich formuły) za pomocą wspólnego produktu turystycznego uruchamianego nie tylko na czas samych imprez, ale funkcjonującego przez cały sezon, o czym poniżej. To może sprawić, że przyciągające turystów oddziaływanie zarówno imprez Jarocińskich, jak i Śmiełowskich, a raczej ich „tematów” i treści rozszerzy się czasowo i odegra rolę koła zamachowego nie tylko turystyki eventowej, ale także tematycznej i aktywnej.

Turystyka kulturowo – przyrodnicza

Ta forma turystyki kulturowej w powiecie jarocińskim posiada dość dobrze rozwiniętą bazę. Najatrakcyjniejszym miejscem i niekwestionowanym atutem z punktu widzenia turystyki kulturowo – przyrodniczej jest położenie na obszarze mikroregionu powstałego w roku 1994 Żerkowsko–Czeszewskiego Parku Krajobrazowego, który posiada bardzo urozmaiconą rzeźbę terenu będącą wynikiem działalności lodowca. Godnym uwagi walorem przyrodniczym jest tzw. Wał Żerkowski – pagór morenowy z dwoma wzniesieniami Łysej Góry (161 m. n.p.m.) oraz Góry Żerkowskiej (155 m. n.p.m.). Idealnie wybranym miejscem dla podziwiania malowniczego krajobrazu okolicy jest punkt widokowy w Brzószkowie, znajdujący się przy trasie z Żerkowa do Śmiełowa.

Z kolei Mickiewiczowski Park Kulturowy wokół Żerkowa i Śmiełowa chroni historycznie ukształtowany krajobraz kulturowy, wiążąc go tematycznie z pobytem w tym miejscu Adama Mickiewicza i jego literackimi inspiracjami. Oprócz urokliwych widoków ukształtowanych przez historię naturalną jego dominantą jest kompleks pałacowo–parkowy rodu Gorzeńskich w Śmiełowie, zaprojektowany przez Stanisława Zawadzkiego z uwzględnieniem lokalnych warunków przyrodniczych i dlatego znakomicie wpisujący się w tutejszy krajobraz. Jeśli jego zarządcy wykorzystają instrumenty organizacji turystyki

kulturowej, walory parku mogłyby stać się podstawą i punktem wyjścia dla tworzenia produktu turystycznego wiążącego przyrodę, architekturę, motywy biograficzne i literackie oraz aktywność fizyczną w szeregu propozycji dla turystów kulturowych.

W powiecie występują zróżnicowane typy lasów, które sąsiadują z rozlicznymi pastwiskami i łąkami, w szczególności w pobliżu licznych parków dworskich występują też pomnikowe aleje drzew. To dzięki temu w regionie znajdują się wiele pomników przyrody.

W gminie Żerków panują znakomite warunki do uprawiania turystyki aktywnej. W roku 2013 miały tutaj miejsce Mistrzostwa Polski w kolarstwie górskim (MTB). Nizinny krajobraz, urozmaicony przy okazji wieloma malowniczymi wzniesieniami, leśnymi uroczyskami („uroczysko Śmielów”, „uroczysko Szczonów”) tzw. „Szwajcarii Żerkowskiej”, podziwiać można przy okazji wycieczek rowerowych, pieszych czy spływów kajakowych, dzięki którym zauważyć można również występujące w regionie bogactwo fauny i flory. Ze względu na wysokie walory kulturowo – przyrodnicze Żerkowsko – Czeszewskiego Parku Krajobrazowego na całym jego obszarze wytyczono kilka szlaków turystycznych oraz utworzono rezerваты przyrody („Czeszewo”, „Dwunastak”, „Lutynia”, oraz jeden rezerwat faunistyczny „Dębno nad Wartą”). Jednakże nie znajdują się one na terenie powiatu jarocińskiego będącego w tym wypadku przedmiotem analizy.

Turystyka miejska

Jest to rodzaj podróży turystycznych w których wyłączną lub jedną z głównych destynacji jest miasto lub szereg miast. Dzisiejsza turystyka miejska koncentruje się na kilku typach walorów: zabytkach, ekspozycjach muzealnych, ciekawych budowlach, wydarzeniach kulturalnych lub sportowych i shoppingu. W mikroregionie jarocińskim potencjalnym celem tego rodzaju aktywności może być jedynie samo miasto powiatowe, naturalnie w zakresie bardzo ograniczonym posiadanymi zasobami. Jarocin posiada wprawdzie średniowieczną metrykę i zachowany średniowieczny układ rynku z przyległymi ulicami, jednak pochodzenie jego istniejących walorów, w tym zabytków jest już znacznie późniejsze. Przykładowo miejski kościół św. Marcina, wzmiankowany w dokumentach źródłowych już w roku 1257, w swojej aktualnej postaci pochodzi z początku XVII wieku, a jego aktualny wystrój jest w przeważającej mierze barokowy. Także ratusz jarociński nie jest pierwotną budowlą pełniącą tę funkcję – gmach z podcieniami stojący dziś pośrodku rynku będący siedzibą władz miasta i muzeum regionalnego zbudowano w stylu klasycystycznym w latach 1799 – 1804. Do pozostałych zabytków architektonicznych, potencjalnie atrakcyjnych dla turysty odwiedzającego Jarocin należy Skarbczyk ulokowany w parku miejskim. Budynek ten niegdyś stanowił siedzibę właścicieli miasta, a dziś mieści się w nim jedna z filii Muzeum Regionalnego. Miejscem popołudniowego spaceru miejskiego może być malowniczy park o powierzchni ponad 30 hektarów, którego plany konsultował w 1845 roku Peter Josef Lenne, autor projektu słynnego Parku Sans-Souci w Poczdamie. Na terenie parku znajduje się Pałac Radolińskich wzniesiony w latach 1847/1853. Pałac do 1945 roku był siedzibą książąt von Radolin, ostatnich właścicieli Jarocina. Z obiektów współczesnych, które znajdują się w parku wymienić można Amfiteatr, który w latach 80-dziesiątych gościł uczestników Festiwalu Muzyków Rockowych. Obecnie kompleks amfiteatru wymaga przeprowadzenia kompleksowej i gruntownej modernizacji. Miasto ma wprawdzie do zaoferowania pewne elementy oferty shoppingu, jednak zdecydowanie mniej atrakcyjnego niż w dużych ośrodkach, przez co nie przyciągnie on turystów, a co najwyżej zaspokoi niektóre ich potrzeby i na krótki okres zagospodaruje ich czas wolny. Istniejąca w Jarocinie galeria handlowa nie przypomina ani swoim rozmiarem, ani ofertą wielkomiejskich centrów handlowych.

Elementami potencjalnie wspierającymi turystykę miejską w mikroregionie mogą być placówki muzealne, będące wszystkie filiami jednej instytucji. Na pierwsze miejsce wśród nich wysuwa się Spichlerz Polskiego Rocka, zarówno ze względu na nowoczesną formę

ekspozycji, jak i unikalne w skali kraju tematykę i zbiory. Także jeden z organizowanych w mieście eventów kulturowych, Jarocin Festiwal przyczynia się do wzrostu liczby turystów, którzy przy okazji zwiedzają miasto: podczas trwania festiwalu ilość turystów w mieście zwiększa się wielokrotnie. Podobną rolę ma szansę odegrać Akademia Gitary: Festiwal, o ile jego organizatorzy i samorząd zadbają o stałą lokalizację części jego programu w Jarocinie. Ponieważ ważnym czynnikiem wpływającym na satysfakcję turysty miejskiego są wrażenia estetyczne, działania lokalnych władz powinny uwzględniać kwestie związane z estetyką przestrzeni i zewnętrznym wizerunkiem miasta. Wiąże się to głównie z obszarami rewitalizacji kulturowej i społecznej, w pierwszym z przypadków chodzi głównie o podejmowanie remontów gmachów o szczególnym charakterze i potencjale a także przemyślane, atrakcyjne zagospodarowanie i ożywienie poszczególnych przestrzeni. Odbywać się to może za pomocą metod popularnego już *street art'u*, poprawy stanu pewnych zaniedbanych fragmentów zabudowy i jednoczesnej ich przeznaczenia oraz adaptacji do funkcji skupiających działania kulturalne lub rekreacyjne (małe warsztaty oryginalnego rzemiosła, jak „snutek Golińskich”, lub pracownie artystyczne, fotograficzne i inne z własnymi wystawami i możliwością nabywania artefaktów, siedziby stowarzyszeń i ruchów animacji życia kulturalnego, kawiarnie np. z tematyczną ofertą muzyczną i tak dalej). W przypadkach niektórych wybranych zwartych bloków przestrzeni miejskiej należy rozważyć zastosowanie modelowych programów rewitalizacji uwzględniających założenia infrastrukturalne.

Turystyka muzealna

W granicach powiatu jarocińskiego działają wprawdzie tylko trzy placówki muzealne, jednak dwie z nich posiadają unikalny charakter (profil) lub rodzaj ekspozycji. Największa i aktualnie najaktywniejsza z nich to Muzeum Regionalne w Jarocinie z dwoma filiami na terenie miasta. Jego główną siedzibą jest dziś ratusz miejski, gdzie można zobaczyć wystawę stałą „Z przeszłości Ziemi Jarocińskiej”, która przekrojowo obrazuje kalendarium najważniejszych wydarzeń w historii miasta i mikroregionu jak również tradycje, obyczaje ludowe i kulturę materialną. Muzeum organizuje też liczne wystawy czasowe dotyczące w szczególności tematyki regionalnej (i tak w roku 2014 muzeum czynnych było 14 wystaw czasowych). Ścisła współpraca Muzeum z Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy w Jarocinie (instytucje te również wspólnie organizują Noc Muzeów na terenie gminy Jarocin), owocuje na wielu polach między innymi poprzez prowadzenie działalności oświatowej, informacyjnej a także badawczo – wydawniczej. Silnym atutem Muzeum Regionalnego w Jarocinie jest zlokalizowana w zabytkowym spichlerzu (otwartym 17 lipca 2014) nowoczesna ekspozycja ukazująca dzieje polskiego rocka, w tym jego twórców i – jakżeby inaczej – brzmienie, ale także odbiorców, jak również społeczne konteksty i polityczne konotacje muzyki w przełomowy dla kraju latach 80-tych minionego stulecia. Projekt ten realizowano od roku 2010 przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dzięki czemu w efekcie powstała interaktywna ekspozycja stała, w pełni poświęcona historii polskiej muzyki rockowej i bogatym dziejom jarocińskich festiwali. Duża część wystawy zaaranżowana została z użyciem multimediiów, dzięki którym muzyka jest na niej wszechobecna, a często towarzyszy jej dynamiczny obraz. Zaadaptowany na muzeum budynek dawnego spichlerza jest też dobrym przykładem zagospodarowania i rewitalizacji tego typu obiektów. Dzięki odpowiednio wydzielonej powierzchni komercyjnej Spichlerz stał się szybko miejscem spotkań, w którym organizowane są konferencje, koncerty, spotkania z artystami oraz inne eventy o charakterze kulturalnym. Baza lokalowa z jej infrastrukturą obsługową (jakkolwiek wykazuje braki (por część postulatywna Raportu) jest dobrym punktem wyjścia dla rozbudowywania oferty o dodatkowe elementy i tworzenia serii propozycji tematycznego pobytu w mieście dla turystów kulturowych. Wartość tej wystawy dla potencjału turystyczno-kulturowego mikroregionu jest trudna do przecenienia.

Dzięki swej popularnej tematyce, silnemu powiązaniu z miejscowym eventem i multimedialnej formie jest ona w stanie nawet samodzielnie przyciągać turystów nawet z bardzo daleka. Dlatego jej dalsze urozmaicenie kolejnymi propozycjami atrakcji dla turystów i włączenie w produkt turystyczny miasta oddziała nie tylko na gości zainteresowanych muzeami czy tych miejskich, ale także na zwolenników innych form turystyki, w tym tej eventowej, artystycznej i kreatywnej. Działania związane z nią (których propozycje opisano powyżej w grupie postulatów rozwoju turystyki kulturowej) muszą być traktowane priorytetowo. Bez wątpienia ważną datą w historii muzeum był 17 lipca 2014, a więc data otwarcia Spichlerza Polskiego Rocka.

Drugą placówką muzealną dysponującą sporym potencjałem jest Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie funkcjonujące jako Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu. Zlokalizowane w historycznym pałacu Gorzeńskich, upamiętnia ono pobyt poety na tym terenie. W sali malarstwa romantycznego śmiełowskiego muzeum eksponowane są przykłady malarstwa europejskiego, głównie autorów polskich, niemieckich i belgijskich, wśród których na uwagę zasługuje „*Pejzaż okolic Albano*” F.A. Elsassera. W dobrze skomponowanym tle (wystroju wnętrza) nawiązującym do epoki życia Mickiewicza centralnymi elementami ekspozycji są pamiątki bezpośrednio związane z jego osobą: przedmioty osobiste, pierwodruki jego utworów, autografy wieszczą, jego list do przyjaciela Stefana Garczyńskiego. Muzeum gromadzi także przedmioty rzemiosła artystycznego pochodzące z XIX wieku. Do pałacu przylega zadbany i rozległy park, w którym zobaczyć można okazałe dęby, pomnik autora „*Pana Tadeusza*” a także imitacja „*Ogródka Zosi*”, nawiązująca do pobytu Mickiewicza w roku 1831 i jego ówczesnych wielkopolskich inspiracji, z których wiele odbiło się w wersach narodowej epepei „*Pan Tadeusz*”. Atrakcyjność muzeum ogranicza jednak forma prezentacji eksponatów, w której dominują klasyczne sposoby wizualizacji i brak elementów dynamicznych, w tym interaktywnych. Z punktu widzenia turystów kulturowych ofertę muzeum poprawia kilka imprez tematycznych, m.in. kameralne literackie „*Spotkania w Śmiełowie*”, plenerowe Zajazdy w Śmiełowie i terenowe Rajdy Mickiewiczowskie. Obudowanie ich usługami turystycznymi i znacznie lepsza promocja mogłyby przynieść placówce (i mikroregionowi) wzrost ruchu turystycznego, pochodzącego z dalekich zakątków kraju. Na razie jednak brak jest zrozumienia zarządzających tą placówką zarówno dla potrzeb dzisiejszych turystów, jak i dla konieczności profesjonalnej promocji skierowanej do turystów. O tym pierwszym świadczy wspomniany sposób organizacji ekspozycji, o tym drugim – na przykład strona internetowa muzeum, nie aktualizowana od roku 2007.

Ostatnią (prywatną) placówką o charakterze muzealnym jest Muzeum Wojen Napoleońskich w Witaszycach. Jest ona unikatowa w Polsce, jako że jej ekspozycja jest poświęcona wyłącznie epoce napoleońskiej. Zobaczyć tam można kolekcję ponad 10 tys. figurek żołnierzy, broń, umundurowanie, kolekcję monet oraz różnorodne dokumenty pochodzące z epoki. Wśród eksponatów wyróżnia się maska pośmiertna Napoleona oraz jego włos. Szanse muzeum w odniesieniu do turystyki wiążą się z ewentualnym powstaniem biograficznego Szlaku Napoleona w Polsce, o który jak dotychczas nie ma jednak komu zabiegać.

Poza trzema muzeami w fazie organizacji jest skansen kolejowy w Jarocinie (noszący nazwę: Muzeum Parowozownia), powołany i stale tworzony przez grupę pasjonatów działającą w ramach Towarzystwa Kolei Wielkopolskiej z siedzibą w tym mieście. W miarę wzrostu ilości eksponatów, ściąganych do Parowozowni i pracowicie rekonstruowanych, skansen ma szansę zaistnieć na mapie zabytków i ekspozycji techniki i tym samym przyciągnąć do miasta kolejną, stale rosnącą grupę turystów, zainteresowanych tą dziedziną dziedzictwa kulturowego.

Turystyka religijna i pielgrzymkowa

Turyści zainteresowani turystyką religijną w jej aspekcie poznawczym, w tym sztuką i architekturą sakralną, znajdą w powiecie jarocińskim kilka ciekawych, jakkolwiek mało znanych walorów – od kościołów w stylu gotyckim, po barokowe i klasycystyczne. Na szczególną uwagę zasługują jednak licznie występujące w mikroregionie zabytkowe kościołki architektury drewnianej dużej klasy. Wszystkie zachowane kościoły odznaczają się przede wszystkim precyzyjnie wykonaną konstrukcją oraz bogatym zabytkowym wnętrzem. Przy wielu z nich usytuowane są też małe przykościelne cmentarze. Jednym z bardziej okazałych tego typu obiektów jest kościół św. Andrzeja Apostoła w Golinie, który jest także lokalnym sanktuarium (Matki Bożej Pocieszenia) z cennym obrazem przedstawiającym Madonnę z Dzieciątkiem Jezus na lewym ramieniu. Obraz, namalowany na płótnie i naklejony na deskę wykonany został przez nieznanego artystę i pochodzi z II połowy XVII wieku. Początków kultu Matki Bożej Pocieszenia w Golinie nie da się ściślej ustalić. Oficjalnie potwierdzony został w dokumentach wizytacji biskupiej z roku 1726. O popularności golińskiego sanktuarium w długim czasie świadczą liczne wota dziękczynne znajdujące się w kościele, a przy życiu podtrzymują go cyklicznie organizowane pielgrzymki wiernych z okolicznych miejscowości. Kościół ma bogato zdobione wnętrze, jego ołtarz główny pochodzi z początku XVIII w.

Wśród innych zabytkowych kościołów z drewnianą konstrukcją na terytorium powiatu, turystę mogą zaciekawić: kościół pw. Najświętszej Marii Panny w Lgowie (z XVII wieku, z późniejszą kaplicą grobową rodu Gorzeńskich), kościół pw. Świętej Trójcy w Noskowie z roku 1749, kościół pw. Najświętszego Imienia Jezus w Panience wzniesiony z 1787 roku, kościół pw. św. Barbary w Magnuszewicach pochodzący z przełomu lat 1751-1754 z bogatym wystrojem barokowym i kościół pw. św. Zofii w Sławoszewie z 1717 roku. Każda z tych budowli posiada ciekawe rozwiązania konstrukcyjne. Na ziemi jarocińskiej występują także warte wizyty świątynie murowane, z cennymi elementami wyposażenia, wśród nich kościoły parafialne w Radlinie, Mieszkowie, Żerkowie, Brzóstkowie, Kotlinie, Siedleminie czy w samym Jarocinie (kościół pw. św. Marcina i poewangelicki kościół pw. św. Jerzego). Poza funkcjonowaniem sanktuarium w Golinie, przejawiającym się głównie w okresie dorocznych odpustów na dzień dzisiejszy brak jakiegokolwiek formy organizacji ruchu turystycznego po świątyniach powiatu czy aktywności kulturalnej mogącej przyciągać turystów.

Turystyka tematyczna

Tematy tej formy turystyki są bardzo szeroko zróżnicowane, ponieważ posiadają w sobie elementy podróży hobbystycznych, biograficznych, historycznych oraz wielu innych, korzystających z podobnych schematów, które tworzone są *ad hoc* bazując na interesujących w danym okresie tematach. Jedną z grup typowych dla niej atrakcji, która są zabytkowe budowle rezydencjonalne jest wprawdzie licznie reprezentowana i równomiernie zlokalizowana na obszarze powiatu, jednak nie posiadają one rangi mogącej samodzielnie przyciągnąć turystów. Dlatego ta forma turystyki kulturowej mogła by stać się ciekawym uzupełnieniem dla jej wiodących form na terenie powiatu (turystyki eventowej, muzealnej, kulturowo-przyrodniczej), zagospodarowując czas i określając cele krótkich wycieczek turystów szczególnie tych uprawiających formy aktywne, jak wycieczki rowerowe czy nawet rajdy piesze.

W tym kontekście w kręgu zainteresowania, poza miastem powiatowym na pierwszym miejscu znajdzie się klasycystyczny pałac w Śmiełowie, w którym w roku 1831 gościł Adam Mickiewicz, który słuchał tu lokalnych opowieści (między innymi o Jankielu i kawiarence) oraz zaangażował się w krótkotrwały romans i długoletnią przyjaźń z Konstancją Łubieńską, co pozwala połączyć wartości architektoniczne, ekspozycję muzealną i interesujące wątki biograficzne związane z postacią tego znanego Polaka. W dalszej kolejności należy

wspomnieć pałac w Tarcach należący niegdyś do rodziny Ostrorogów – Gorzeńskich, neorenesansowy pałac w Zakrzewie z końca XIX wieku (obecnie swoją siedzibę ma w nim Dom Pomocy Społecznej), pałac w Rusku. Z pewnością zalicza się do tej grupy pałac w Witaszycach (z XVIII wieku), będący dodatkowo siedzibą prywatnego Muzeum Napoleońskiego i tematycznej kolekcji, nieco szumnie nazwanej „Muzeum Star Wars” nawiązującej do filmowej serii „Gwiezdne Wojny” George’a Lucasa. Obecność tych ekspozycji może (przy odpowiedniej dobrze ukierunkowanej promocji) przyciągać właśnie turystów zainteresowanych obszarami ściśle rozgraniczonej tematyki: osoby Napoleona Bonaparte’go i jego epoki, militariów XIX-wiecznych oraz wspomnianej kultowej serii filmów i związanych z nią popkulturowych aktywności, jak kolekcjonowanie gadżetów, zloty miłośników sagi, tematyczne obozy letnie itd.

W samym Jarocinie znajdują się z kolei Pałac Radolińskich (dziś siedziba biblioteki) oraz wspomniany już Skarbczyk – obecnie jedna z filii Muzeum Regionalnego). Obie budowle ulokowane są stosunkowo niedaleko siebie w ścisłym centrum miasta. Przy większości obiektów rezydencjonalnych znajdują się okazałe parki lub ogrody dodatkowo podkreślające ich reprezentacyjny charakter, a dziś umożliwiające atrakcyjną rekreację. Obiekty te zachowane są w dobrym stanie technicznym. Jest to między innymi skutkiem nabycia wielu z nich przez prywatnych właścicieli, którzy w rozsądny sposób zaadaptowali ich przestrzeń dla celów komercyjnych lokując w nich m.in. hotele, restauracje czy pomieszczenia służące użyteczności publicznej.

Inną grupą zasobów dla turystyki tematycznej, której zagospodarowanie warto rozważyć ze względu na istniejący potencjał biograficzny oraz miejsc mogłaby być tematyka Powstania Wielkopolskiego.

Zasoby potencjalnie atrakcyjne dla pozostałych form turystyki kulturowej

Kilka walorów ciekawych z punktu widzenia turysty kulturowego występuje na omawianym terenie pojedynczo, co w zasadzie uniemożliwia ich wykorzystanie dla samodzielnych propozycji, ale nie przeszkadza we włączeniu ich w większe szlaki kulturowe. Należy do nich Jarociński skansen kolejowy, prowadzony, a właściwie nieustannie tworzony przez tutejsze Towarzystwo Kolei Wielkopolskiej, już teraz posiadający rzadkie zabytki, jak egzemplarz parowozu Ol49-1 z oryginalnymi odchylaczami dymu. Mógłby on stać się albo jednym z ważniejszych miejsc na monotematycznym Szlaku Techniki Kolejowej, gdyby taki powstał (nawet z dojazdem kolejowym pociągiem retro), albo w ramach trasy regionalnego Szlaku Przemysłu i Techniki (łączącego różnorodne zabytki techniczne i przemysłowe tego rodzaju w okolicach Jarocina z tymi wokół Kalisza (Opatówek) czy Ostrowa Wielkopolskiego).

Z kolei potencjalnymi atrakcjami dla turystyki etnicznej są obiekty powiązane z dawną liczną obecnością na terenie powiatu Żydów i Niemców, którzy w przeszłości stanowili nie tylko stanowili spory odsetek mieszkańców regionu, ale odcisnęli też swe piętno na historii Jarocina i okolic. W tym kontekście warte zagospodarowania i zwiedzania są dla Żydów: dawne cmentarze żydowskie, synagogi w Jarocinie i Jaraczewie, czy dwór w Zakrzewie, dla Niemców: kościół poewangelicki w Jarocinie oraz niektóre zabytkowe rezydencje (Witaszyce lub Zakrzew) czy miejscowości związane ze znanymi rodami niemieckimi, jak Wysogotówek (rodzina von Witzleben).

5. Postulaty dotyczące rozwoju turystyki kulturowej w mikroregionie.

Na podstawie stwierdzonych w powyższej analizie walorów i atutów badanego mikroregionu, uwzględniając odkryte mankamenty oferty i infrastruktury oraz biorąc pod uwagę potrzeby i oczekiwania współczesnych turystów, artykułowane w fachowej literaturze, można sformułować i zestawić wiązkę postulatów dotyczących zmian w działaniu poszczególnych podmiotów, rozbudowy infrastruktury turystycznej oraz propozycji działań w kierunku tworzenia nowych produktów i usług turystycznych. Wszystkie one bazują na wykorzystaniu istniejących już zasobów oraz na eksploatacji nośnych tematów potencjalnie atrakcyjnych dla różnych grup turystów kulturowych.

Muzea i wystawy. Spełnienie postulatów rozwoju oferty muzeów w Jarocinie i Śmiełowie i obudowanie jej propozycjami pobytu oraz aktywności dla turystów może przyczynić się do wzrostu ich rozpoznawalności i zdecydowanego poprawienia nie tylko frekwencji w tych placówkach (niewysokiej, jak w niemal wszystkich polskich muzeach położonych poza wielkimi miastami). Ponieważ muzea te posiadają unikatowe zasoby i wykwalifikowaną kadrę, przy zastosowaniu takich zabiegów mogą zamienić swój prowincjonalny charakter i odbiór na prestiż miejsc wyjątkowych i pełnych życia, ogniskujących aktywności kulturowe w obszarze swojej tematyki..

Jarociński Spichlerz Polskiego Rocka, najmłodsza ekspozycja w mieście, ma szansę stać się nie tylko uzupełnieniem zwiedzania miasta dla tych, którzy już tu przyjechali ani ewentualnym elementem udziału w festiwalu, trwającym tylko kilka dni. Oprócz funkcji kluczowej atrakcji kilku pakietów turystycznych i jednego z biegunów powiatowej osi turystyki kulturowej (o czym poniżej), może on stać się także ważnym punktem na urlopowych drogach miłośników muzyki, w szczególności dawnych gości festiwalu, pewnego rodzaju nostalgicznym ożywieniem ich młodości i ówczesnych pasji oraz przeżyć. Żeby tak było, jego ekspozycja musi być dopracowana, a w jeszcze większym stopniu – uzupełniona o pewne elementy, wprowadzające taką atmosferę.

W skądinąd znakomitej treściowo ekspozycji, mającej szansę stać się głównym poza festiwalem magnesem turystycznym miasta, istnieje potrzeba szeregu korekt i uzupełnień. Przykładowo, technika prezentacji filmowych nie działa całkiem poprawnie, ponieważ na etapie ich włączania ma miejsce interferencja przekazu dźwiękowego, przeznaczonego do innych filmów. Brak też miejsc siedzących dla zwiedzających w niektórych pomieszczeniach z dłuższymi prezentacjami filmowymi - w takiej czy innej formie powinny się tam znaleźć. Niektóre eksponaty nie są podpisane ani oznaczone w inny sposób (na przykład pełny strój sceniczny jednego z wykonawców), niektóre inne ważne elementy posiadają tylko papierową formę w postaci wystawionych dokumentów, a zdecydowanie bardziej sugestywna i skuteczniejsza w przekazie byłaby ich interpretacja głosowa – dotyczy to m.in. komentarza do roli rocka jako nośnika idei i treści opozycyjnych wobec władzy komunistycznej. Podobnie niektóre elementy kolekcji wymagają choćby dyskretnego opisu (jak obrazy grup rockowych na „ścianie telewizorów” - nie każdy przecież rozpoznaje je na pierwszy rzut oka) czy interpretacji (jak zbiór pieczętek organizatorów festiwalu - objaśnienia, do czego wówczas służyły). Ponieważ wśród gości wystawy należy się spodziewać dawnych uczestników konkretnych edycji festiwalu, punkt obsługi mógłby wprowadzić ofertę sprzedaży płyt lub zbiorów plików mp4 z kompletnymi kolekcjami nagrań utworów prezentowanych na poszczególnych festiwalach, rok po roku, które zapewne znalazłyby nabywców, którym dałyby okazję do autobiograficznych wspomnień. Taki sam zabieg można zastosować w sferze wydawnictw papierowych, przygotowując albumy ze zdjęciami z każdego festiwalu (dla pozyskania prywatnych zdjęć można nawet rozpisać ogólnopolski konkurs w mediach społecznościowych, który byłby dodatkową formą promocji Spichlerza i festiwalu).

Ponieważ Spichlerz posiada punkt gastronomiczny, mógłby on wprowadzić dla zwiedzających sprzedawane dodatkowo z biletem wstępu zestawy nawiązujące do żywienia większości młodych gości festiwalowych (przykładowo - bułka z żółtym serem itd.) a nawet butelka piwa z któregoś z pobliskich browarów – być może byłaby to jedyna wystawa typu muzealnego w kraju, na której wolno spożywać limitowany alkohol, słuchając muzyki bądź co bądź kojarzącej się z luźnym stylem zachowania. Jeden z kiosków multimedialnych wystawy mógłby być też ucharakteryzowany na „namiot festiwalowy”, w którym zwiedzający mógłby usiąść a nawet położyć się słuchając wybranego spośród przynajmniej kilkunastu znanych i mniej znanych utworów. Taki zabieg przypominałby uczestnikom dawnych edycji festiwalu jego prawdziwą atmosferę, a młodszymi ukazał ją także w sferze przestrzennej. Kluczową kwestią dla możliwości obsługi grup zorganizowanych, na przykład przejeżdżających przez Jarocin, jest wyznaczenie i oznaczenie miejsca parkowania dla większych autokarów w bezpośrednim sąsiedztwie Spichlerza i zapewnienie wygodnego dojazdu do niego oraz manewrowania dla kierowcy.

Ze względu na strukturę podporządkowania placówki trudniej byłoby wpłynąć na przeprowadzenie zabiegów proturystycznych w drugim ważnym muzeum na terenie powiatu - w Śmiełowie. Jednak warto je choćby zarysować w nadziei, że choćby kolejna generacja poznańskiego Muzeum Narodowego da się do niuch przekonać. Byłyby wśród nich m.in. wprowadzenie multimedialnego kiosku do tutejszej wystawy biograficznej, a w nim dobrze dobranych urywków tak licznych filmów dokumentalnych o Adamie Mickiewiczu, przystosowanie jednej z sal do projekcji filmów (fabularnych i sfilmowanych spektakli teatralnych nakręconych na podstawie dzieł Mickiewicza i może także innych romantyków) oraz wprowadzenie oferty ich emisji na zamówienie grup turystycznych. Inną propozycją są spotkania literackie w nowej konwencji, obejmujące między innymi wpływ utworów Mickiewicza i w ogóle znanych poetów na teksty muzyki współczesnej oraz wykonywanie ich awangardowych nieraz interpretacji – ten element mógłby być elementem większego produktu, o którym poniżej, można by go wtedy czasowo skoordynować z festiwalami w Jarocinie i w ten sposób uczynić opcją przedłużenia pobytu dla co bardziej zainteresowanych poezją ich uczestników. Same spotkania literackie organizowane w Śmiełowie regularnie można by dla chętnych rozbudować do gotowych tematycznych produktów turystycznych zmierzających do zatrzymania ich uczestników na miejscu np. na cały weekend. Polegałoby to (oprócz wprowadzenia możliwości noclegu i wyżywienia) na „obudowaniu” samych spotkań programem uzupełniającym. Taki program obejmowałby aktywny wypoczynek w postaci tematycznych objazdów rowerowych z przewodnikiem po najbliższej okolicy w poszukiwaniu elementów krajobrazu mogących kiedyś inspirować wieszczą do jego utworów. W takim kompletnym programie mogłyby się znaleźć czytania literackie w wyznaczonych miejscach trasy (w których można zresztą ustawić tablice dydaktyczne z odpowiednimi cytatami i motywami wizualnymi) a także inscenizacje możliwych wydarzeń z udziałem Mickiewicza, w tym dysput politycznych w samym pałacu, spotkań z ludźmi w okolicy, przekazujących mu miejscowe opowieści i tradycje, a nawet wątku romansowego, przybliżającego i „odbrązawiającego” postać pisarza. Organizację takiego produktu mogą przejąć podmioty zewnętrzne w stosunku do muzeum, które skoncentrowałyby się na dbaniu i poprawności biograficzną narracji, wizualizacji oraz o poziom artystyczny inscenizacji. Mogłoby wówczas taki produkt wprowadzić do własnej stałej oferty, ale jego wykonanie zlecać na zewnątrz. To wymaga jednak elastyczności podejścia do współpracy z podmiotami komercyjnymi, z której akurat największa poznańska instytucja muzealna nie słygnie.

Przedsięwzięciem ciekawym i mającym pewien potencjał rozwojowy jest także powstający skansen kolejowy „Parowozownia Jarocin”. Jeśli jego twórcy (także dzięki celowym dotacjom lub wspieranym przez samorząd akcjom społecznym) poszerzą swoją kolekcję i zbudują dla niej odpowiednie warunki ekspozycyjne, mogliby pokusić się

o stworzenie we współpracy z operatorami kolei pakietu tematycznego, obejmującego przyjazd i powrót do Jarocina pociągiem, mikroevent w skansenie (np. pokaz funkcjonowania urządzeń kolejowych, pokaz filmów o tematyce kolejowej w jednym z wagonów czy inny), zwiedzanie miasta i innych jego atrakcji z noclegiem lub inne dostępne z czasem atrakcje.

Eventy. Atrakcyjność turystyczno-kulturowa powiatu może być sukcesywnie podnoszona przede wszystkim przez dalszą dbałość o podnoszenie rangi znanego festiwalu rockowego i otoczenie go eventami uzupełniającymi, przez co stałby się wydarzeniem jeszcze lepiej rozpoznawalnym i przyciągałby większe grupy turystów. Obok zabiegów o jak najatrakcyjniejszy program artystyczny ważną jest promocja festiwalu. Powinna ona być profesjonalnie koordynowana i prowadzona na wszystkich możliwych polach i z wykorzystaniem różnorodnych kanałów (targi turystyczne, newslettery, publikacje, plakaty itd.) , , obecna we wszystkich dużych polskich miastach i na serwisach społecznościowych. Strona internetowa festiwalu, rozbudowana do poziomu samodzielnego portalu powinna być oczkiem w głowie odpowiedzialnych za promocje w mieście i powiecie, w razie potrzeby wspieranym także dotacjami celowymi na rzecz wdrażania kolejnych nowoczesnych elementów prezentacji oraz skutecznego pozycjonowania. Zdecydowanie dobrym działaniem w tym kierunku jest także obudowanie festiwalu okolicznościowymi pakietami turystycznymi, o czym szerzej napisano poniżej.

Władze samorządowe powinny także dbać o utrzymanie w Jarocinie części programu Akademia Gitary: Festiwalu Międzynarodowego Festiwalu Polskiej Akademii Gitary (ważnym atutem jest związek tematyczny z drugim tutejszym eventem) i tworzyć dodatkowe imprezy towarzyszące, które mocniej zwiążą go z tym miejscem. Mogłyby to być na przykład warsztaty ukazujące wykorzystanie gitary w muzyce współczesnej, w tym rockowej. Dałyby one okazję do spotkania zwolenników rocka z klasyczną wersją, brzmieniem i repertuarem podstawowego dlań instrumentu a z drugiej strony – skonfrontowałyby miłośników gitary klasycznej z jej elektryczną wersją i jej możliwościami oraz rolą w kulturze muzycznej. Kilkundniowe warsztaty grania w jednej i drugiej wersji dla młodych adeptów muzyki mogłyby przynieść w efekcie wydłużenie pobytu turystycznego pewnej liczby gości z korzyścią dla nich, zyskami dla miejsca oraz przyczyniłyby się do narodzenia w Jarocinie oferty innej, szybko rozwijającej się formy turystyki kulturowej – turystyki kreatywnej, w tym wypadku muzycznej.

Szlaki turystyczne. Zdecydowana poprawa oferty turystycznej mogłaby zostać osiągnięta na drodze modyfikacji istniejących już szlaków turystycznych w ich części przebiegającej przez mikroregion do standardu szlaków realnych (to znaczy koordynowanych, monitorowanych co do treści informacyjnych, gwarantujących fizyczną dostępność obiektów i w pełni oznaczonych w terenie) a przynajmniej jednego z tych szlaków - do statusu szlaku materialnego, czyli rozwiniętego produktu turystycznego. Ten pierwszy postulat odnosi się do jarocińskiego odcinka Szlaku Południowej Wielkopolski i szlaku Adama Mickiewicza w okolicy Żerkowa, a także do postulowanego szlaku kościołów drewnianych na Ziemi Jarocińskiej. Postać materialną mógłby natomiast przybrać jarociński odcinek Transwielkopolskiej Trasy Rowerowej, który jednocześnie uzyskałby kulturową tematyzację. Szczegółowo pożądane działania opisano poniżej.

Trasa pomiędzy miejscowościami Śmiełów - Żerków - Stęgosz - Radlin – Wilkowyja - Annapol – Jarocin jest już aktualnie odcinkiem Transwielkopolskiej Drogi Rowerowej, oznaczonej przynajmniej na części długości fizycznie a także staraniem Urzędu Marszałkowskiego posiadającej oznaczenie w systemach nawigacji. Na wspomnianym odcinku trasa może posłużyć jako podstawa fizyczna dla tematycznego szlaku pomiędzy Śmiełowem a Jarocinem, łączącego dwa ważne dla powiatu obiekty typu muzealnego i przebiegającego przynajmniej w znacznej części przez atrakcyjną krajobrazowo okolicę.

Tematyzacja takiego szlaku odnosiłaby się do waloru niematerialnego, mianowicie słowa i muzyki, a jego robocza nazwa mogłaby brzmieć na przykład: „Od poezji do rocka” (możliwe inne, trafniejsze nazwy formułowane na podstawie ostatecznego kształtu oferty). Połączenie dwóch tak różnych miejsc powiązanych jednak faktem artystycznego wyrazu myśli tworzyłoby ciekawą oś literatura-muzyka i miałoby aspekt tematyczny i infrastrukturalny. Ten pierwszy realizowałoby połączenie wystaw obu muzeów w jednej usłudze (za wspólnym kombinowanym biletem) oraz zapewnienie korzystającym ze szlaku uczestnictwa w regularnie w sezonie turystycznym organizowanych mikroeventach (na przykład w każdą sobotę i niedzielę przed południem w śmiełowskim muzeum projekcja filmu lub inscenizacja z życia i pobytu Mickiewicza, a wieczorem w te same dni w Jarocinie w Spichlerzu Polskiego Rocka prezentacja romantycznych inspiracji polskiej muzyki rockowej w formule projekcji filmu z utworami muzycznymi opatrzonego żywym komentarzem i uzupełnionego rozdawanymi tekstami). Można też sobie wyobrazić inny program dla grup zmierzających w odwrotnym kierunku, czyli od współczesnego wyrazu do jego tradycyjnych inspiracji. Temat mógłby zostać wzmocniony na trasie za pomocą tablic dydaktycznych z zastosowaniem elementów wizualnych (teksty, cytaty i obrazy) i kodami QR przenoszącymi do aplikacji, które w atrakcyjny sposób eksploatowałyby kolejne przykłady zastosowania treści utworów poetyckich we współczesnej muzyce polskiej. Idąc od Śmiełowa ku Jarocinowi byłyby to teksty najstarsze (pierwszy pochodziłby obowiązkowo z utworów Mickiewicza na przykład refren z „Dziadów” wykorzystany w piosence „Kultu” "Baranek", a kolejnymi przykładami do wykorzystania mogłyby być np. utwory Słowackiego, Broniewskiego, Staffa, K.I. Gałczyńskiego, J. Iwaszkiewicza, Cz. Miłosa i innych w interpretacjach np. Cz. Niemena, M. Grechuty, J. Turnaua i innych – przy czym ostatni utwór w Jarocinie byłby obowiązkowo zaliczany do muzyki rockowej. Aspekt infrastrukturalny takiego szlaku obejmowałby z jednej strony odrębną od drogi samochodowej ścieżkę rowerową, ustawione przy niej wspomniane tablice w wybranych punktach, najlepiej atrakcyjnych krajobrazowo i przystosowanych do krótkiego wypoczynku, stojaki dla rowerów, zadaszone stoły i ławy dla odpoczynku. Ponadto ten aspekt tworzyłaby skromna i tania struktura zarządzania szlakiem (jego koordynację i pośrednictwo usług mogłaby realizować np. komórka zajmująca się informacją turystyczną powiatu lub miasta Jarocin), i propozycje usług bytowych w postaci pakietu obejmującego nocleg w obydwu miejscach (Śmiełów albo Żerków oraz Jarocin) w kilku standardach do wyboru, od schroniska po 3-gwiazdkowy hotel, ewentualnie wyżywienie. Nic nie stoi na przeszkodzie, by oferta wyżywienia miała postać tematyczną, to znaczy w Śmiełowie lub Żerkowie formę posiłku dworskiego, jaki mógł niegdyś spożywać Mickiewicz u swoich gospodarzy, a w Jarocinie typowego „zestawu” namiotowego uczestnika festiwalu (oczywiście z alternatywą w postaci zwykłej kolacji w restauracji). Konieczne dla faktycznego zaistnienia takiej trasy rowerowej byłoby wprowadzenie usługi wypożyczania rowerów różnych typów (w tym dla dzieci), która miałaby przynajmniej dwa punkty obsługi klientów i wydawania oraz odbioru rowerów: w Śmiełowie i Jarocinie, w obu wypadkach jak najbliżej placówek muzealnych. Dodatkowo do wykorzystania turystów byłoby zwiedzanie obu muzeów z przewodnikiem, udział w innych oferowanych tam mikroeventach i szereg innych usług będących w dyspozycji koordynatorów szlaku tak w Śmiełowie, Żerkowie i Jarocinie, jak i gdziekolwiek na trasie pomiędzy nimi. Idzie oczywiście o to, by turysta mógł pobrać pojazd w miejscu startu do wycieczki, a oddać go w jej miejscu docelowym. Tak przygotowany szlak łączyłby tematykę kulturową z aktywnością fizyczną i czynną rekreacją. Ze względu na rangę obu ekspozycji, stanowiących jego bieguny i nośność tematów tak muzycznych, jak i literackich oraz rosnącą atrakcyjność czynnego wypoczynku, może on odegrać rolę **osi turystyki kulturowej** dla powiatu.

Korzystając z potencjału kościołów drewnianych licznie obecnych w mikroregionie można opracować realny szlak lokalny, który zaistniałby jako pewnego produktowe spoiwo

dla tych obiektów. Polegałoby to na oznaczeniu samych obiektów i dróg je łączących, sporządzeniu dostępnych dla turystów atrakcyjnych opisów konstrukcji i wyposażenia, zapewnieniu możliwości dostępu do wnętrza kościołów przez opracowania standardów i procedur udostępnienia, wreszcie wprowadzenie koordynatora (na przykład komórki odpowiedzialnej za turystykę lub informację turystyczną), prowadzącego stronę internetową dla projektu, odpowiadającego na zapytania i udzielającego aktualnych informacji o dostępności, a także pośredniczącego przewodników. Raz do roku można by na tym szlaku organizować także rowerowe wycieczki z przewodnikami, które byłyby kolimacyjnym momentem życia takiego szlaku i dostarczały okazji do jego promocji. Docelowo, przy stwierdzeniu wzrostu popytu i posiadaniu odpowiednich środków, można w późniejszym terminie pokusić się o stworzenie osobnej trasy rowerowej na wzór tej opisywanej powyżej, łączącej Smielów z Jarocinem.

Doprowadzenie Szlaku Południowej Wielkopolski do statusu realnego (czyli gwarantującego dostępność obiektów, pełne oznaczenie na trasach i przy obiektach oraz minimalną choćby koordynację) można by dokonać w porozumieniu z pozostałymi powiatami na szlaku (przynajmniej zaś z pleszewskim, kaliskim i ostrowskim oraz miastami Kalisz i Ostrów Wlkp.) co gwarantowałoby zwiększenie atrakcyjności dłuższego szlaku i listy jego walorów udostępnianych z wykorzystaniem wspólnego standardu i tańszą promocję finansowaną wspólnie. W każdym powiecie powinny wówczas być powołane komórki zajmujące się monitoringiem oznaczenia, dostępności obiektów, aktualizacją informacji i promocją szlaku.

Połączenie walorów kulturowo – przyrodniczych Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego z ofertą Ośrodka Kultury i Rekreacji Mickiewiczowskie Centrum Turystyczne w Żerkowie umożliwiłoby zorganizowanie czynnego wypoczynku dla większych grup turystów w ramach biwaków czy obozów sportowych, zapewniając w ten sposób uczestnikom ciekawy tematycznie, a zarazem aktywny pobyt. Rozbudowanie oferty turystyki aktywnej w połączeniu z aspektem edukacyjnym oraz elementami turystyki tematycznej stanowiłoby dodatkowy impuls do odwiedzania tej okolicy i wzrost znaczenia jej „mickiewiczowskiej” marki. Dla osiągnięcia tego celu konieczne jest inwestowanie w infrastrukturę turystyczną na miejscu (odrębne trasy rowerowe, oznaczenia, miejsca odpoczynku, stojaki dla rowerów przy obiektach i miejscach widokowych) oraz urozmaicenie oferty turystyki aktywnej o inne elementy rekreacyjne. Szansą na to ostanie mogłoby być rekreacyjne zagospodarowanie w sezonie letnim zbiornika „Roszków” (o powierzchni ok. 34 ha), wraz z sezonową bazą gastronomiczną. Jak dotąd akwen ten stanowi atrakcję jedynie dla wędkarzy.

Możliwy do realizacji byłby także tematyczny szlak bohaterów wielkopolskiej pracy organicznej i powstańców wielkopolskich z roku 1919, przypominający o zasługach tych ludzi i przyczyniający się do wzmocnienia lokalnej tożsamości mieszkańców mikroregionu, a jednocześnie dający okazję do czynnej rekreacji poprzez wędrowkę np. rowerową lub pieszą. Szlak łączyłby miejsca biograficzne (domy rodzinne z tablicami pamiątkowymi i miejsca pochówku na cmentarzach) oraz miejsca aktywności bohaterów (np., budynki dawnych szkół i bibliotek) i ewentualnie poświęcone im kolekcje w miejscowych izbach pamięci. Ze względu na ograniczoną rozpoznawalność (a więc i początkowa nośność) tematu musiałby on mieć na początku postać szlaku wirtualnego. To oznacza, że propozycja takiej wędrowki tematycznej byłaby przedstawiona tylko za pomocą opisów na papierowych mapach z opisami poszczególnych miejsc oraz zasobów i tras pomiędzy nimi, rozdawanych w punktach informacji turystycznej oraz na takich samych informacjach na poświęconej szlakowi stronie internetowej. Nie wymagałaby więc wydawania większych środków ani zaangażowania personelu.

Trudno odnieść się do ewentualnych planów czy strategii prywatnych właścicieli kolekcji, jednak gdyby zarządzający obiektem w Witaszycach organizował tematyczne zloty

i zjazdy albo warsztaty np. miłośników historii epoki napoleońskiej lub filmów science-fiction, informacje o tym powinny także być dystrybuowane przez podmioty odpowiedzialne w powiecie za turystykę. Gdyby współpraca okazała się owocna a ruch turystyczny w tym obiekcie wyraźnie wzrastał, można rozważyć przedłużenie wspomnianej powyżej materialnej trasy rowerowej o odcinek z Jarocina do Witaszyc i umieszczenie tam także punktu wypożyczania i zwrotu rowerów.

Pakiety dla turystów indywidualnych. Pakiet to wiązka usług turystycznych oferowanych konsumentowi wspólnie i za jedną opłatą. W aktualnej sytuacji i w kontekście trendu indywidualizacji turystyki pakiet skierowany do turystów podróżujących na własną rękę jest alternatywą zorganizowanej wycieczki. Pozostawia im on swobodę zachowań podczas wyjazdu, nie ograniczając sztywnym programem, jednak zapewnia podstawowe usługi (w tym np. nocleg i wyżywienie na wybranym poziomie, czasem także dojazd w wybrane miejsce) a także szereg usług rozszerzających, na przykład wstęp do atrakcyjnych obiektów, udział w imprezach, oprowadzanie po miastach, wypożyczenie sprzętu rekreacyjnego i tak dalej. W kontekście turystyki kulturowej, eksploatującej dziedzictwo w postaci materialnej (jak zabytki i miejsca historyczne) oraz niematerialnej (jak tradycje, wydarzenia) i polegającej na uczestnictwie w żywej kulturze, pakiet ma najczęściej postać ogólno-lokalną (uwzględniającą zwiedzanie głównych czy najbardziej znanych atrakcji miejsca oraz elementy rekreacji), tematyczną (zestawiając dla turysty elementy związane z tematem wiodącym i zapewniając możliwość konfrontacji z nimi) lub okolicznościową (towarzysząc imprezie i zapewniając udział w niej oraz usługi bytowe). W przypadku powiatu jarocińskiego pilnie pożądana jest konstrukcja kilku pakietów opisanych poniżej:

1. Pakiet tematyczny w ramach opisanego powyżej szlaku poezji i muzyki między Śmiełowem a Jarocinem, zapewniający korzystającym z niego uczestnictwo w mikroeventach, zwiedzanie obu ekspozycji, wypożyczenie rowerów i noclegi oraz wyżywienie, co można uzupełnić innym usługami, na przykład udziałem w innej imprezie tematycznej, projekcją filmu, zwiedzaniem muzeum czy miasta z przewodnikiem, wykorzystaniem sprzętu rekreacyjnego. Pakiet ten, jako uzależniony od pogody, powinien funkcjonować sezonowo (na przykład od 1 maja do 30 września w każdy weekend od piątku do niedzieli, a w czasie wakacji letnich - codziennie).
2. Pakiet okolicznościowy powiązany z Jarocin Festiwalem, który obok wstępu na wszystkie lub wybrane koncerty obejmowałby noclegi w wybranej klasie i wizytę w Spichlerzu Polskiego Rocka, a opcjonalnie także wyżywienie (tematyczne lub inne) czy udział w eventach towarzyszących festiwalowi. W ramach łączenia udziału w eventach z aktywnym wypoczynkiem pakiet może zawierać także opcję wypożyczenia rowerów na przejażdżką któryś z lokalnych szlaków, można do niego dołączyć także stale działający pakiet pierwszy i w ten sposób uzyskać przedłużenie pobytu uczestników festiwalu na terenie powiatu.
3. Pakiet okolicznościowy powiązany z Międzynarodowym Festiwalem Polskiej Akademii Gitary i wstęp na koncerty, noclegi oraz opcjonalne element wyżywienia, a także zwiedzanie Spichlerza. Podobnie jak w poprzednim przypadku i w tym samym celu do tego pakietu można dołączyć pakiet pierwszy.
4. Lokalny pakiet dla Jarocina, obejmujący nocleg i wyżywienie w wybranych standardach i ilości, usługi przewodnika po mieście i wstęp do wszystkich placówek muzealnych, opcjonalnie wypożyczenie roweru wraz z gotowym proponowanym planem przejażdżki po jednym ze szlaków lokalnych, a w dni, w których odbywają się jakiegokolwiek eventy kulturalne - opcjonalnie także uczestnictwo w nich.
5. Tematyczny pakiet wokół oferty Muzeum w Śmiełowie i atrakcji Mickiewiczowskiego Parku Kulturowego, obejmujący wstęp do muzeum,

wypożyczenie roweru z planem wycieczki krajobrazowej (najlepiej z uwzględnieniem oznaczonych „punktów literackich”, kiedy to tylko nastąpi), nocleg w wybranej i dostępnej klasie, wyżywienie, a także udział w jakichkolwiek imprezach dostępnych w czasie, na który pakiet jest zamawiany. Pakiet oczywiście także miałby postać sezonową, ze względu na uzależnienie od pogody i temperatury.

6. Okolicznościowe pakiety dla imprez tematycznych odbywających się w Muzeum w Śmiełowie, obejmujące udział w nich, zwiedzanie ekspozycji muzeum udział w mikroeventach, „kiedy tylko takie się tam pojawią oraz usługi noclegu i wyżywienia. W ramach tego ostatniego elementem pakietu mógłby być posiłek tematyczny, jak biesiada poetycka - być może z (ucharakteryzowanym i przygotowanym do swojej roli) Adamem Mickiewiczem w roli gospodarza, animatora i rozmówcy. Uzupełnieniem tych pakietów w okresach, które to dopuszczają byłaby także tematyczna wycieczka piesza lub rowerowa z przewodnikiem po parku kulturowym.

Lista oczywiście nie jest zamknięta, a lokalne pakiety mogą być tworzone także na bazie innych atrakcji (np. w Witaszycach) i zawierać elementy dostępne w tych miejscach. Stworzenie wszystkich wymienionych pakietów, a potem ich realizacja i rozliczanie wymagają współpracy szeregu partnerów: gospodarzy obiektów, organizatorów imprez, oferentów usług noclegowych i gastronomicznych, wypożyczających sprzęt, przewodników, informacji turystycznej i samorządu jako gwaranta promocji a może i inicjatora całego przedsięwzięcia. Wymagają także wiedzy od koordynatorów i partnerów, którą można jednak zdobyć w trakcie jednego celowego szkolenia.

Spacer miejski i miejska trasa turystyczna w Jarocinie. Istotnym elementem turystyki miejskiej jest zwiedzanie przestrzeni miasta, czy to z przewodnikiem „czy samodzielnie z wykorzystaniem oznaczenie terenu, map papierowych czy elektronicznych i innych narzędzi. Wprawdzie zasoby do tej formy turystyki są w Jarocinie ograniczone, niemniej i tak warto zainwestować w dwa typowe sposoby jej organizacji, jako że może on być wykorzystywany zarówno podczas eventów, jak i w ramach większości wymienionych powyżej pakietów turystycznych. Mowa z jednej strony o przygotowaniu profesjonalnych usług przewodnickich (por. szkolenie) i o ich dystrybucji przez punkt informacji turystycznej, wszystkie placówki muzealne oraz z pomocą hoteli i innych zakładów noclegowych. Z drugiej strony dla turystów nie decydujących się na usługi przewodników warto opracować trasę miejską, prowadzącą ich za pomocą oznaczeń (drogowskazów) do ważnych i ciekawych obiektów. Te z kolei powinny być na miejscu opisane szczegółowo i atrakcyjnie za pomocą kodów QR możliwych do odczytania dzięki aplikacjom internetowym oraz przez estetyczne tablice informacyjne. Obok budowli publicznych (jak ratusz) i sakralnych (jak kościół farny, poewangelicki czy dawna synagoga) trasa powinna obejmować wszystkie wystawy muzealne miasta (w tym szczególnie historyczną w Muzeum Regionalnym), miejsca związane z dziejami jarocińskiego festiwalu, biografiami jego twórców oraz miejsca szczególnie ciekawych wydarzeń i incydentów z jego dziejów, jak również miejsca niegdysiejszego zamieszkania i aktywności wybitnych czy po prostu ciekawszych postaci z dziejów Jarocina, a nawet miejsca ich pochówku na cmentarzu. Ze względu na wielkie znaczenie festiwalu rockowego dla miasta oraz przewagę jego uczestników wśród turystów można stworzyć dwie trasy: jedną miejską o typie ogólno-historycznym (uwzględniającym zabytki i ekspozycje) i drugą, odnoszącą się tylko do muzyki w Jarocinie i do jego festiwalu.

Promocja turystyczna. Mikroregion i tworzące go gminy powinny zdecydowanie mocniej zaangażować się w promowanie swojej kulturalnej i turystycznej oferty. Pierwszym działaniem w tym kierunku byłoby skoncentrowanie odpowiedzialności za te działania w konkretnym miejscu (komórce administracji samorządowej lub lepiej instytucji podległej

któremuś z samorządów) wspieranej w wykonywaniu tych zadań przez dotacje celowe i rozliczanej z nich regularnie, na przykład raz do roku. Tym samym promocja mogłaby być realizowana jednolicie (nie powielając treści), przeznaczane na nią środki dobrze rozdysponowane i efektywniej wydane (wiele informacji w jednym wspólnym wydawnictwie), strony internetowe regularnie aktualizowane za pomocą sprawdzonych informacji i na dobrym poziomie ich wizualizacji dla odbiorców. Kolejnym działaniem byłoby zapewnienie obecności powiatu i wszystkich ważniejszych atrakcji na targach turystycznych, przynajmniej na jednej takiej imprezie ogólnopolskiej i jednej regionalnej co roku. Postulat ten należy zrealizować najpóźniej po stworzeniu pierwszego z zalecanych produktów turystycznych, a głównymi przedmiotami promocji powinny być muzea Ziemi Jarocińskiej, jej eventy z festiwalami rockowym i gitarowym na czele oraz właśnie funkcjonują w postaci produktów szlaki turystyczne i pakiety. Powinno się przy tym pamiętać o fakcie, że także okres trwania wszystkich eventów, w tym festiwalu jest czasem wymagającym wzmożonej aktywności promocyjnej dla powiatu: turyści i tak przybyli już na miejsce mogą się dowiedzieć o innych propozycjach i powrócić tu w innym czasie. Permanentnym działaniem promocyjnym jest także monitorowanie strony internetowej samorządów, placówek kulturalnych, szlaków turystycznych i innych powiązanych z turystyką i nieustanna aktualizacja zawartych tam informacji. Przynajmniej do dwa lata powinien być wydawany nowy informator turystyczny powiatu, dostępny w wersji papierowej i elektronicznej, a przez odpowiedzialnych po każdym wydaniu wysyłany także do wszystkich potencjalnie zainteresowanych na zasadzie newslettera, w tym do touroperatorów organizujących turystykę krajową, samorządu wojewódzkiego, organizacji zrzeszających pilotów-wycieczek i przewodników turystycznych, uczelni prowadzących studia turystyczne, czasopism branżowych i regionalnych rozgłośni radiowych.

Przedmiotem promocji, ale także jej elementem i jednocześnie dobrem oferowanym w ramach ograniczonego shoppingu turystycznego mogłoby być wykorzystanie haftów regionalnych („snutek” i frywolitek”) w sprzedaży, przynajmniej w punktach obsługi turystów (jak w Jarocińskim Centrum Informacji o Regionie), w muzeach powiatu oraz w propozycjach dla zorganizowanych grupy turystycznych i konsumentów przyszłych pakietów. Docelowo – i w miarę stwierdzenia wzrostu popytu na taki sposób uprawiania turystyki - można będzie rozważyć wprowadzenie elementu kreatywnego opartego na tym wyrobie, jakim byłby jedno- lub dwudniowy warsztat haftów jarocińskich prowadzony przez jedną z ich mistrzyń z Goliny, obudowany usługami bytowymi (nocleg i wyżywienie) oraz zwiedzania miasta i wystawy historycznej muzeum jarocińskiego.

Dla obsługi turystów, ale i dla dalszej promocji turystycznej mikroregionu zdecydowanie pożyteczne byłoby przeprowadzenie profesjonalnego, pełnowartościowego szkolenia przewodników turystycznych dla terenu powiatu. Powinno to nastąpić z inicjatywy i z udziałem samorządów, który mógłby mieć postać zapewnienia fachowych i sprawdzonych organizatorów i wykonawców, a być może także finansowego wsparcia chętnych przez opłacenie części kosztów ich uczestnictwa. Przeprowadzenie takiego szkolenia dałoby kilka efektów jednocześnie: przyniosłoby skokową profesjonalizację obsługi turystycznej, w tym wdrożenie nowoczesnych metod interpretacji dziedzictwa, a jednocześnie znacząco wzmocniłoby grupę osób orientujących się w potrzebach i oczekiwaniach współczesnych turystów, jednocześnie zainteresowanych ruchem turystycznym i działających na rzecz tworzenia produktów, zdolnych do samodzielnego tworzenia elementów interpretacji dziedzictwa i serii modułów usług turystycznych, potrzebnych m.in. w ramach pakietów.

Inwestycje w infrastrukturę. Powyżej wymieniono już kilka działań natury inwestycyjnej, koniecznych dla zaistnienia znacznej części postulowanych produktów, takich jak fizyczne stworzenie trasy rowerowej między Śmielowem i Jarocinem, korekty wystawy w Spichlerzu Polskiego Rocka i uzupełnienie jej o elementy usługowe czy fizyczne oznaczenie tras

i szlaków. Warte rozważenia jest także wsparcie dla pasjonatów kolei, tworzących swój jarociński skansen, który w przyszłości może stać się kolejnym ogniwem oferty turystyczno-kulturowej i przyczynić się do jej dalszego zróżnicowania. Te przedsięwzięcia muszą być prowadzone siłami samorządów, z ewentualnym wsparciem ze strony odpowiednich funduszy. Istnieje także inna grupa inwestycji, do których zaistnienia konieczne są środki podmiotów komercyjnych, a zadaniem samorządów jest znalezienie potencjalnych inwestorów i zapewnienie im jak najlepszych warunków działania (np. przez zapewnienie mediów, szybkiej drogi uzyskania pozwoleń, ulgi w podatkach gminnych itd.). Są to między innymi inwestycje w obiekty noclegowe kategorii ekonomicznej, takiej jak hotel jedno- lub dwugwiazdkowy na terenie Jarocina. Taki obiekt mógłby obsłużyć turystów, których nie satysfakcjonuje schronisko ani pole namiotowe, a nie stać ich na hotel średniej klasy. Także stworzenie wypożyczalni rowerów jako inwestycja na początku ryzykowna może wymagać życzliwego podejścia i wszelkiego możliwego wsparcia ze strony samorządów. Wsparcie to powinno być wyraźnie zasygnalizowane i zaprezentowane w bliższych szczegółach w strategii turystycznej powiatu lub dokumentach ją konkretyzujących, a samorządy powinny aktywnie poszukiwać i zachęcać potencjalnych inwestorów.

Opisane powyżej postulaty i propozycje w żadnym wypadku nie wyczerpują istniejących możliwości. Wydają się być tylko najlepiej dostosowane do istniejących zasobów, odpowiadają najpilniejszym potrzebom i w części usuwają stwierdzone braki w dziedzinie organizacji turystyki na analizowanym obszarze. Długofalowe rozwijanie lokalnych produktów turystyki kulturowej i zapewnienie ich efektywnego funkcjonowania wymaga jednak stworzenia kompleksowej koncepcji dotyczącej tego segmentu turystyki jako całości i wpisania jej w strategię turystyczną powiatu jarocińskiego. Dokument taki powinien być opracowany jak najprędzej w uzgodnieniu ze strategiami rozwoju powiatu i jego gmin, a w razie potrzeby powinien następnie zostać użyty jako gotowy rezerwuar pomysłów i poprawek wprowadzanych do nich w interesie rozwoju tak turystyki, jak i lokalnej kultury. Turystyka kulturowa jest bowiem ważną częścią funkcjonowania współczesnej kultury, realizowaną w czasie wolnym ludzi, a udział w niej mogą brać nie tylko przyciągani do danego obszaru turyści, ale i jego mieszkańcy.